

POROČILO O IZVEDBI INVESTICIJE IN POSLOVANJU »EXPANO«

Murska Sobota, april 2020

UVOD

Poročilo o izvedbi investicije in poslovanju »Expano« je sestavljeno iz dveh delov.

V prvem delu »**POROČILO O IZVAJANJU PROJEKTA VRATA V POMURJE – REGIJSKI PROMOCIJSKI CENTER**« je predstavljeno izvajanje investicijskega projekta z uradnim nazivom »Vrata v Pomurje – regijski promocijski center«. Ta del poročila obsega ključne podatke in informacije od snovanja projekta, projektiranja, izvajanja gradnje in opreme, do zaključevanja in predaje v upravljanje. Poročilo vsebuje finančne podatke o izvedbi projekta, navedbo dokumentacije in udeležencev pri izvedbi ter dosežene cilje projekta. Prvi del poročila je pripravila Mestna uprava Mestne občine Murska Sobota, v imenu investitorja.

V drugem delu »**POROČILO O UPRAVLJANJU REGIJSKI PROMOCIJSKI CENTER EXPANO 2019 IN 2020**« je predstavljeno delovanje regijskega promocijskega centra z uradnim imenom »Expano«, izbranim na javnem natečaju. Ta del poročila obsega informacije o upravljanju Regijskega promocijskega centra Expano s strani upravljavca, Razvojnega centra Murska Sobota, njegovem poslovanju v letu 2019 in začetku leta 2020. Poročilo vsebuje vsebinske in finančne podatke, na koncu so predstavljeni tudi ukrepi uvedeni ob epidemiji COVID-19. Drugi del poročila je pripravil Razvojni center Murska Sobota, kot upravljavec objekta Regijski promocijski center Expano.

POROČILO O IZVAJANJU PROJEKTA

»VRATA V POMURJE – REGIJSKI PROMOCIJSKI CENTER«

Murska Sobota, april 2020

KAZALO

1	PRIDOBIVANJE PAVILJONA »EXPO MILANO«	4
2	UVRŠČANJE PROJEKTA »VRATA V POMURJE – REGIJSKI PROMOCIJSKI CENTER« V RAZVOJNE IN PRORAČUNSKE DOKUMENTE MOMS	5
2.1	TRAJNOSTNA URBANA STRATEGIJA, IZVEDBENI NAČRT TUS IN REGIJSKA PREPOZNAVOST PROJEKTA	5
2.2	PRORAČUN IN NAČRT RAZVOJNIH PROGRAMOV	6
2.3	INVESTICIJSKA DOKUMENTACIJA	7
3	PROJEKTIRANJE OBJEKTA IN INFRASTRUKTURE	9
3.1	PROJEKTIRANJE CESTNE IN KOMUNALNE INFRASTRUKTURE IN PRIKLJUČKOV	10
3.1.1	<i>Projektiranje objekta paviljona</i>	10
3.1.2	<i>Gradbeno dovoljenje za objekt paviljona</i>	11
3.1.3	<i>Snovanje vsebin in projektiranje notranje opreme paviljona</i>	12
4	POTEK AKTIVNOSTI V ZVEZI Z GRADNJO	13
4.1	IZVEDBA GRADNJE OBJEKTA IN INFRASTRUKTURE (GOI DELA)	13
4.1.1	<i>Izvedba cestne in komunalne infrastrukture in priključkov</i>	13
4.1.2	<i>Izvedba GOI del objekta in neposredne okolice</i>	14
4.1.3	<i>Dobava in vgradnja notranje opreme in produkcije</i>	16
4.2	IZVAJANJE STROKOVNEGA NADZORA NAD GRADNJO OBJEKTA IN NOTRANJO OPREMO	17
4.2.1	<i>Strokovni nadzor nad gradnjo objekta</i>	17
4.2.2	<i>Strokovni nadzor nad dobavo in vgradnjo notranje opreme in produkcije</i>	18
4.3	TEHNIČNI PREGLED, ODPRAVA POMANJLJIVOSTI, UPORABNO DOVOLJENJE IN ZAKLJUČEK PROJEKTA	18
5	VREDNOST PROJEKTA	20
5.1	GIBANJE VREDNOSTI PROJEKTA PO KONTIH IN STROŠKIH	21
5.2	GIBANJE VREDNOSTI PROJEKTA PO POSAMEZNIH AKTIVNOSTIH	22
5.3	GIBANJE VREDNOSTI PROJEKTA PO AKTIVNOSTIH IN IZVAJALCIH	25
5.4	PREGLED VREDNOSTI PO AKTIVNOSTIH PROJEKTA IN IZVAJALCIH	26
5.4.1	<i>Pregled skupnih vrednosti po izvajalcih</i>	32
5.5	PREGLED JAVNIH NAROČIL OBJAVLJENIH NA PORTALU	33
6	VIRI FINANCIRANJA	37
6.1	VIRI FINANCIRANJA PROJEKTA	37
6.2	VIRI FINANCIRANJA PO LETIH	38
6.3	POTEK AKTIVNOSTI V ZVEZI S PRIDOBIVANJEM SOFINANCERSKIH SREDSTEV	39
6.4	PREGLED ZAHTEVKOV IN ČRPANJA SOFINANCERSKIH SREDSTEV	41
7	DOSEŽENI CILJI PROJEKTA	42
8	UPRAVLJANJE OBJEKTA	45
8.1	PREDAJA OBJEKTA V UPRAVLJANJE RAZVOJNEMU CENTRU MURSKA SOBOTA	45

1 PRIDOBIVANJE PAVILJONA »EXPO MILANO«

Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (v nadaljevanju : Spirit) je konec leta 2015, ko se je zaključevala svetovna razstava Expo Milano 2015, iskala interes za ponovno postavitve paviljona Expo, ki je na sejmu predstavljal državo Slovenijo. Paviljon je zgradilo podjetje Lumar, po zamislih in načrtih skupine Sono arhitekti.

V Mestni občini Murska Sobota (v nadaljevanju: MOMS) smo takrat razmišljali, da bi bil paviljon Expo, postavljen na primerno zemljišče kot trajen objekt, primeren za vzpostavitev Pomurskega arheološkega muzeja, ki bi služil za celovito predstavitev arheologije Pomurja, objekt bi omogočal znanstveno raziskovalno delo na tem področju ter sočasno predstavljal, ker bo stal ob avtocesti, tudi vstopno točko za obiskovalce in turiste Pomurja. To je bila prvotna ideja o ponovni postavitvi paviljona, ki jo je mestna občina že v oktobru 2015 posredovala Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju: MGRT). Mestna občina je takrat predlagala prenos premoženja v njeno last, na podlagi določil Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, paviljon pa bi bil umeščen na zemljišča v lasti mestne občine ob Soboškem jezeru. Gre za skupno površino 11,26 ha stavbnih zemljišč, ki jih je mestna občina v letu 2012 pridobila v trajno last s strani Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije.

Zaradi več izraženih interesov za pridobitev paviljona tudi s strani drugih slovenskih občin, je agencija Spirit dne 25. 2. 2016 objavila poziv za upravljavca paviljona EXPO Milano 2015. Mestna občina se je na objavljen poziv prijavila 8. 3. 2016 in k vlogi predložila:

- projekt za postavitve paviljona, ki je vseboval: opisni del, iz katerega je razviden predviden namen paviljona, terminski načrt, program aktivnosti, za katere se bo paviljon uporabljal, vpliv postavitve paviljona na navedeno lokacijo in širše ter učinki, ki so se želeli doseči,
- podatke o primernem zemljišču predvidenem za postavitve paviljona,
- finančni načrt z opredeljenimi viri financiranja,
- pisma podpore, podana s strani Območne obrtno podjetniške zbornice Murska Sobota, Območne obrtno – podjetniške zbornice Lendava, Območne obrtno – podjetniške zbornice Ljutomer, Pomurske gospodarske zbornice, Pomurske turistične zveze, Ustanove lokalna razvojna fundacija za Pomurje in Razvojnega centra Murska Sobota ter sklep Razvojnega sveta Pomurske regije z dne 17. 2. 2016 o podpori projekta.

Opisni del je vseboval idejno zasnovo različnih bodočih aktivnosti in programov v paviljonu, ki jo je mestna občina pripravila z že takrat zelo zavzetim sodelovanjem Razvojnega centra Murska Sobota in Zavoda za kulturo, turizem in šport.

Na podlagi popolne vloge mestne občine je komisija za pregled prijav pri Spirit ugotovila, da je najustreznejši upravljavca za prevzem premoženja slovenskega paviljona Expo Milano 2015 in ostale opreme MOMS, na tej podlagi pa je bil sklenjen tudi Dogovor o prenosu upravljanja, dne 27. 10. 2016. Z dogovorom je agencija Spirit, kot dosedanja upravljavka premoženja, pravice upravljanja s tem premoženjem trajno prenesla na MOMS kot novega upravljavca.

2 UVRŠČANJE PROJEKTA »VRATA V POMURJE – REGIJSKI PROMOCIJSKI CENTER« V RAZVOJNE IN PRORAČUNSKE DOKUMENTE MOMS

Po pridobitvi paviljona Expo je MOMS, pospešeno nadaljevala aktivnosti v zvezi s ponovno postavitvijo paviljona kot regijskega promocijskega centra, na območju »soboške kamenšnice«. Projekt je bil uvrščen v razvojne dokumente mestne občine in Pomurske regije, ter kot investicijski projekt tudi v proračun in načrt razvojnih programov MOMS. Podlaga za uvrščanje projekta v proračunske dokumente občine in za kandidature za pridobivanje evropskih in nacionalnih sredstev, je bila investicijska dokumentacija, izdelana na različnih nivojih.

2.1 Trajnostna urbana strategija, Izvedbeni načrt TUS in regijska prepoznavnost projekta

Že v letu 2015 je MOMS začel aktivnosti s pripravo *Trajnostne urbane strategije Mestne občine Murska Sobota* (v nadaljevanju: TUS), kot temeljnega strateškega razvojnega dokumenta mestne občine z razvojnimi usmeritvami do leta 2050, s poudarkom na obstoječi evropski finančni perspektivi 2014–2020. Med pomembne razvojne potenciale občine je bilo uvrščeno tudi degradirano območje Soboškega jezera, kot območje z velikim potencialom za razvoj rekreacije in turizma. Dokument TUS je mestni svet potrdil na 12. redni seji, dne 14. 4. 2016.

20. 3. 2017 je župan na podlagi sprejetega TUS, evropskih navodil in proračunskih dokumentov občine, sprejel še *Izvedbeni načrt Trajnostne urbane strategije Mestne občine Murska Sobota* (v nadaljevanju: IN TUS), ki je med prioritetskimi projekti vseboval tudi projekt »Vrata v Pomurje – regijski promocijski center«. Projekt je bil na seznamu 19. prioriternih projektov MOMS v obdobju 2014–2020 pod zaporedno št. 1. (v IN TUS je opisan je na straneh 42-45). IN TUS je bil javnosti predstavljen 13. 3. 2017.

Oba razvojna dokumenta občine (TUS in IN TUS), uvrščenost projekta v občinski proračun in NRP ter izdelana vsaj osnovna investicijska dokumentacija, so bili pogoji za kandidaturo projekta za pridobitev evropskih in državnih sredstev iz mehanizma *celostnih teritorialnih naložb* (v nadaljevanju: CTN). Mehanizem CTN je bil za Slovenijo nov mehanizem evropske kohezijske politike, za sofinanciranje urbanega razvoja na območju mestnih občin.

V tem obdobju je bil projekt tudi umeščen v predlog *Programa spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije v obdobju 2010-2017* (Sklep Razvojnega sveta Pomurske regije, z dne 17. 2. 2016), instrument 4. S tem je bil projekt prepoznan za regijsko pomembnega na področju promocije Pomurske regije in je bil predlagan tudi za sofinanciranje v okviru *Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji* v obdobju 2010–2017 (pozneje sta bila Program in Pomurski zakon podaljšana do leta 2019).

2.2 Proračun in Načrt razvojnih programov

Projekt »Vrata v Pomurje – regijski promocijski center« se je formalno začel izvajati leta 2016, ko je bil izdelan dokument identifikacije investicijskega projekta (v nadaljevanju: DIIP), za vsebine regijskega promocijskega centra. DIIP iz leta 2016 je bil tudi formalna podlaga za uvrstitev projekta v proračun in načrt razvojnih programov MOMS.

Ob pripravi rebalansa MOMS za leto 2016, so bili članom mestnega sveta predstavljeni prioritetni projekti za črpanje sredstev iz mehanizma CTN, med njimi tudi predmetni projekt. S sprejetim **rebalansa proračuna MOMS za leto 2016, ki ga je mestni svet potrdil na 17. seji, dne 24. 11. 2016**, je bil projekt skupaj z ostalimi projekti CTN, tudi formalno potrjen in uvrščen v proračun in NRP MOMS.

Projekt »Vrata v Pomurje -regijski promocijski center« se od takrat vodi v Proračunu MOMS v okviru naslednje proračunske postavke in projekta.

Proračunska postavka: **14021007 Vrata v Pomurje**

Projekt v NRP pod št.: **OB080-16-0039 Vrata v Pomurje – regijski promocijski center**

Vrednost projekta se je z nadaljnjo pripravo projektne dokumentacije spreminjala. Hkrati pa se je spreminjala in nadgrajevala tudi investicijska dokumentacija, kot podlaga za vsebinske in vrednostne spremembe projekta. S spremembo projektov, trajanjem postopkov pridobivanja EU sredstev in drugih okoliščin se je prilagajal tudi terminski plan izvedbe projekta.

V tabeli nadaljevanju je prikazano spreminjanje vrednosti projekta v vsakokrat sprejetem Proračunu in Načrtu razvojnih programov MOMS. Podlage za oblikovanju vrednosti projekta so sprva temeljile na ocenjenih vrednostih in preteklih izkušnjah, pozneje pa na izdelani projektne dokumentaciji (ki se je tudi spreminjala) in konkretnih sklenjenih pogodbah z izvajalci del.

Tabela 1: Pregled gibanja vrednosti projekta NRP št.: OB080-16-0039 v okviru sprejetih Proračunov in Rebalansov proračunov MOMS (v EUR)

Sprejeti NRP	2016–2019*	2017–2020	2018–2021	2019–2022	Zaključni račun 2019
Vrednost NRP v sprejetem proračunu	/	2.655.563	4.391.684	4.800.385	4.811.750,95
Datum sprejema Proračuna	/	2.3.2017	25.1.2018	14.3.2019	
Vrednost NRP v Rebalansu	2.060.399	4.698.275	4.391.684	/	
Datum sprejema Rebalansa	24.11.2016	12. 9.2017	14.6.2018	/	

Opomba: *Projekt je bil v proračun in NRP uvrščen kot samostojni projekt z Rebalansom proračuna MOMS za leto 2016.

Večja sprememba vrednosti projekta je bila ob rebalansu proračuna za leto 2017. Glavni razlog za to je bila izdelana projektne dokumentacija za GOI dela (z vsemi spremembami) in projektantski predračun. Prav tako so bili v investicijsko vrednost bolj realno vključeni stroški opreme in produkcije.

Bolj realno pa so bili ocenjeni tudi vsi ostali spremljajoči stroški kot so gradbeni nadzor, arheološka izkopavanja, marketing in promocija ter informiranje in obveščanje. Podlaga za spremembo projekta z rebalansom proračuna za leto 2017, je bil **Investicijski program – 1. novelacija (september 2017)**. Investicijski program - 1. novelacija s pojasnili spremembe vrednosti projekta je bil predhodno predstavljen **Odboru za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem, na 13. seji odbora dne 11. 9. 2017**. **Mestni svet pa se je z njim seznanil na svoji 24. seji, dne 19. 10. 2017**.

Poznejše vrednosti projekta so se spreminjale tudi glede na dodatno izvedena javna naročila in dejanske vrednosti sklenjenih pogodb. Projekt je bil prijavljen in odobren za sofinanciranje iz mehanizma CTN, na podlagi vrednosti iz proračuna za leto 2018 in NRP 2018–2021, in sicer na podlagi ocenjene vrednosti v višini 4.391.684 EUR.

2.3 Investicijska dokumentacija

Podlaga za uvrščanje projekta v proračun MOMS, za njegove spremembe ter za prijavo projekta za pridobivanje sofinancerskih sredstev je bila izdelana investicijska dokumentacija. Investicijska dokumentacija je bila izdelana v skladu z Uredbo o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16). Dodatno je bilo za potrebe prijave projekta za EU sredstva izdelati študijo izvedljivosti v skladu z EU smernicami za izdelavo analize stroškov in koristi za investicijske projekte (Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects Economic appraisal tool for Cohesion policy 2014–2020). Izdelovalci investicijske dokumentacije so bili za :

- **DIIP: Razvojni center Murska Sobota, Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota**
- **PIZ, IP, ŠI, novelacije IP in vlogo za CTN sredstva: SL Consult d.o.o., Dunajska cesta 122, 1000 Ljubljana**

V nadaljevanju je pregled izdelane investicijske dokumentacije in sprejetih sklepov o njeni potrditvi. Pristojna oseba za sprejem sklepov o potrditvi investicijske dokumentacije je župan.

- **Dokument identifikacije investicijskega projekta (DIIP)** za projekt: Vrata v Pomurje – regijski promocijski center; RC Murska Sobota; september 2016
Sklep o potrditvi DIIP: št.: 309-0004/2016-5, z dne 5. 9. 2016
- **Predinvesticijska zasnova (PIZ)** za projekt: Vrata v Pomurje – regijski promocijski center; SL Consult d.o.o., junij 2017
Sklep o potrditvi PIZ: št.: 309-0004/2016-13, z dne 9. 6. 2017
- **Investicijski program (IP)** za projekt: Vrata v Pomurje – regijski promocijski center; SL Consult d.o.o., julij 2017
Sklep o potrditvi IP: št.: 309-0004/2016, 2017
- **Investicijski program (novelacija)** za projekt: Vrata v Pomurje – Regijski promocijski center; SL Consult d.o.o., september 2017
Sklep o potrditvi Novelacije IP: št.: 351-0075/2017, z dne 8. 9. 2017
- **Študija izvedljivosti (ŠI)** za projekt »Vrata v Pomurje – Regijski promocijski center«; SL Consult d.o.o., marec 2018

- **Investicijski program (2. novelacija)** za projekt: Vrata v Pomurje – Regijski promocijski center; SL Consult d.o.o., maj 2018
Sklep o potrditvi 2. Novelacije IP: št.: 411-0001/2018, z dne 5. 6. 2018

V tabeli v nadaljevanju je prikaz gibanja vrednosti projekta skozi investicijske dokumentacije.

Tabela 2: Pregled spreminjanja projektne vrednosti po investicijskih dokumentacijah

Vrsta dok.	DIIP	PIZ	IP	IP – 1. novelacija	IP – 2. novelacija in ŠI	Zaključni račun 2019
Datum	Sep. 2016	Junij 2017	Julij 2017	Sept. 2017	Maj 2018	
Vrednost (v EUR)	2.060.399,00	4.396.128,00	4.400.650,00	4.698.274,53	4.391.683,51	4.811.750,95
Namen	<i>Rebalans PR 2016 (uvrstitev v NRP)</i>	<i>Vloga ZMOS (I. faza)</i>	<i>Vmesna uskladitev</i>	<i>Rebalans PR 2017</i>	<i>Vloga MOP (II. faza) in Proračun 2018</i>	<i>Realizirana vrednost projekta</i>

Vrednosti v posamezni investicijski dokumentaciji se razlikujejo predvsem po tem, kakšne osnove so bile zanje uporabljene. Te so se tekom snovanja projekt spreminjale od ocenjenih vrednosti, do projektantskih predračunov in nazadnje do pogodbenih vrednosti z izbranimi izvajalci del.

V DIIP je bila investicijska vrednost določena na podlagi grobe ocene stroškov, ki niso zajemali vseh aktivnosti. Investicijska vrednost je temeljila na že izvedenih podobnih investicijah, pri čemer se je pri oceni investicijske vrednosti projekta izhajalo tudi iz podatkov javne agencije SPIRIT in vloge MOMS na Javni poziv za pridobitev Expo Milano 2015 ter ocene podjetja Sono Arhitekti d.o.o.

Investicijska vrednost se je pri izdelavi PIZ precej povečala, saj je že temeljila na izdelani projektne dokumentaciji in sicer: PGD – Sono arhitekti d.o.o. (februar 2017 in sprememba maj 2017), PZI – Sono arhitekti d.o.o. (maj 2017) in PZI za cestne in komunalne priključke – Mapping Marko Lazar s.p. (oktober 2016). Vrednost opreme je bila še naprej ocenjena, dodane pa so bile natančnejše ocene za spremljajoče stroške kot so gradbeni nadzor, arheološka raziskovanja, informiranje in obveščanje, marketinške in promocijske dejavnosti itd. Podobno kot PIZ je bila ocenjena vrednosti v IP.

Od določitvi ocenjene vrednosti v 1. novelaciji IP je bila upoštevana dodatna projektne podlaga in sicer Idejna zasnova (IDZ) notranje opreme, AU arhitekti d.o.o. (avgust 2017), ki je določila novo oceno vrednosti opreme in produkcijsko-razstavnega dela paviljona. Prav tako so bili realneje in višje ocenjeni nekateri drugi stroški za spremljajoče aktivnosti (npr. zemljišča za infrastrukturo).

V ŠI in 2. novelaciji IP pa so pri oceni investicijske vrednosti bile upoštewane že vse izdelane projektne podlage; dodatno še PZI notranje opreme – AU arhitekti d.o.o. (oktober 2017 in sprememba januar 2018). Pri GOI delih pa je bila upoštevana tudi sprememba PZI – Sono arhitekti marec 2018). Upoštewane pa se bile tudi pogodbene vrednosti za vse do tedaj sklenjene pogodbe z izvajalci del.

Strokovne in druge podlage za določitev vrednosti projekta v posamezni vrsti oz. nivoju investicijske dokumentacije ter razlogi za spremembo dinamike izvajanja projekta, so podrobneje pojasnjeni v dokumentih investicijske dokumentacije.

3 PROJEKTIRANJE OBJEKTA IN INFRASTRUKTURE

Za projekt je bilo izdelanih več strokovnih tehnično – tehnoloških podlag, ki so sem tekom snovanja projekta nadgrajevale in spreminjale. V nadaljevanju so navedeni izvajalci in odgovorne osebe projektne in tehnične dokumentacije.

Izdelovalci in odgovorne osebe za izdelavo projektne in druge tehnične dokumentacije

Izdelovalec projektne dokumentacije za paviljon: SoNo arhitekti, projektantske storitve d.o.o.

Naslov: Lokavec 41/a, SI-5270 Ajdovščina

Odgovorna oseba: Edvard Blažko, direktor

Izdelovalec projektne dokumentacije za cestno in komunalno infrastrukturo in priključke:

MAPING Marko Lazar s.p.

Naslov: Kocljeva ulica 14g, SI-9000 Murska Sobota

Odgovorna oseba: Marko Lazar, direktor

Izdelovalec projektne dokumentacije notranje opreme:

AU ARHITEKTI arhitektura, urbanizem d.o.o.

Naslov: Komenskega ulica 3, SI-2000 Maribor

Odgovorna oseba: Andreja Podlipnik, direktorica

Izdelovalec koncepta programskih vsebin in opreme za predstavitev regije:

FRANCFRANC d.o.o. s partnerji

Naslov: Slovenska ulica 42, SI-9000 Murska Sobota

Odgovorna oseba: Črtomir Just, direktor

Za potrebe izvedbe projekta je bila izdelana naslednja projektna dokumentacija, ki je v nadaljevanju tudi podrobneje predstavljena.

Projektna dokumentacija za cestno in komunalno infrastrukturo in priključke:

- Cestni in komunalni priključki za regijski promocijski center (EXPO) v Murski Soboti, **PZI**, MAPING Marko Lazar s.p., oktober 2016

Projektna dokumentacija za objekt paviljona in neposredno okolico:

- Regijski promocijski center, **Idejna zasnova**, Sono arhitekti d.o.o., december 2016;
- Vrata v Pomurje – Regijski promocijski center, **PGD**, Sono arhitekti d.o.o., februar 2017;
- Vrata v Pomurje – Regijski promocijski center, **sprememba PGD**, Sono Arhitekti, d.o.o., maj 2017;
- Vrata v Pomurje – Regijski promocijski center, **PZI**, Sono arhitekti d.o.o., maj 2017;
- Vrata v Pomurje – Regijski promocijski center, **PZI (sprememba)**, Sono arhitekti d.o.o., marec 2018.

Projektna dokumentacija za notranjo opremo in produkcijo (vsebine):

- »EXPANO« **Idejna zasnova vsebine pomurskega paviljona iz razstave Expo 2015**, FRANCFRANC, april 2017;

- Vrata v Pomurje – Regijski promocijski center, **IDZ notranje opreme**, AU arhitekti, arhitektura, urbanizem d.o.o., avgust 2017;
- **Idejna zasnova projekta »Vrata v Pomurje«**, FRANCFRANC d.o.o., oktober 2017;
- **PZI notranje opreme »Vrata v Pomurje – Regijski promocijski center«**, AU arhitekti, arhitektura in projektiranje d.o.o., oktober 2017;
- **PZI notranje opreme (spremembe po recenziji) za objekt:** »Vrata v Pomurje – Regijski promocijski center«, AU arhitekti, arhitektura in projektiranje d.o.o., januar 2018.

3.1 Projektiranje cestne in komunalne infrastrukture in priključkov

V drugi polovici leta 2016 se je najprej proučila možnosti priključevanja novega objekta na infrastrukturo in zagotavlja dostop do zemljišča bodočega regijskega centra. Izveden je bil postopek izbire projektanta, z izbranim projektantom **Mapping, Marko Lazar s.p.** je bila septembra sklenjena pogodba za izdelavo PZI projekta. Projekt je obsegal novo dostopno cesto od Bakovske ulice do predvidene lokacije paviljona s kolesarsko stezo in pločnikom ter javno razsvetljava, projekt izvedbe elektro priključka ter kanalizacije in vodovoda s smeri Bakovske ul. oziroma od trgovskega centra Tuš (obstoječa kanalizacija) do predvidenega novega objekta.

3.1.1 Projektiranje objekta paviljona

Idejna zasnova paviljona

Konec leta 2016 je bila za ponovno postavitve paviljona na lokaciji »soboške kamenšnice« izdelana idejna zasnova (IDZ), ki jo je izdelala družba **Sono Arhitekti d.o.o.**, ki je zasnovala tudi paviljon svetovne razstave »EXPO« v Milanu. IDZ je bila izdelana na podlagi tedaj znanih izhodišč, idej in usmeritev MOMS in Razvojnega centra M. Sobota za bodoči namen paviljona.

Pri tem je potrebno poudariti, da je bil objekt za »EXPO« v Milanu zasnovan in postavljen kot začasen objekt, v skladu z drugačnimi normativi in standardi ter zakonodajo države Italije ter za drugačne klimatske pogoje. Objekt je bilo potrebno zasnovati za trajno uporabo z vso potrebno (manjkajočo) infrastrukturo in v skladu z slovensko zakonodajo.

Prva ocena investicijske vrednosti projekta, je temeljila na tedaj znanih okvirnih vsebinah regijskega promocijskega centra, kot vstopni točki v Pomurje in predstavitvi Pomurja »v malem« ter ocenjeni vrednosti Agencije Spirit, ki je vodila vse aktivnosti v zvezi s postavitvijo paviljona v Milanu. Vključevala je določene prilagoditve, kot so nove instalacije: elektro, strojne, vključno s prezračevanjem in hlajenjem; strešna kritina, fasada, temeljna plošča. Vse je bilo načrtovano v tlorisnem gabaritu, kot je bil postavljen v Milanu. Ni pa vključevala notranje opreme in produkcije in nekaterih drugih stroškov. Prvotna ocena celotnega projekta je bila dokaj nizka in je znašala dobra 2 mio EUR.

PGD in PZI dokumentacija paviljona ter gradbeno dovoljenje

Na podlagi izvedenega javnega naročila za izbiro projektanta za izdelavo projektne dokumentacije PGD in PZI za ponovno postavitve trajnega objekta regijskega promocijskega centra, je bila konec januarja 2017 sklenjena pogodba s podjetjem **Sano Arhitekti d.o.o.**

V izdelavo posameznih delov projektne dokumentacije je glavni projektant vključil nekaj projektantov, ki so sodelovali že pri projektiranju paviljona v Milanu (kot npr. **CBD d.o.o.**, Lopata – načrt gradbenih konstrukcij) in naslednje projektante iz območja Pomurja, zaradi boljšega poznavanja razmer in terena, in sicer:

- **Projektivni biro Lazar d.o.o.**, M. Sobota (izdelovalec vodilne mape, načrta arhitekture pomožnega objekta in načrta zunanje ureditve, elaborat učinkovite rabe energije, elaborat zaščite pred hrupom),
- **EBS d.o.o.**, Beltinci (izdelovalec načrta gradbenih konstrukcij pomožnega objekta)
- **Mat.el d.o.o.**, Murska Sobota (izdelovalec načrta električnih inštalacij in električne opreme),
- **Veling Deol d.o.o.**, Murska Sobota (izdelovalec načrta strojnih inštalacij in strojne opreme)
- **Komplast d.o.o.**, Ljubljana, PE M. Sobota, izdelovalec študije požarne varnosti,
- **Geohiša d.o.o.**, Beltinci, izdelovalec geodetskega načrta.

Osnovni projekt je bil tudi dvakrat dopolnjen oz. spremenjen. Za potrebe pridobitve gradbenega dovoljenja je bil najprej izdelan PGD projekt (februar 2017). Projekt paviljona je bil z **osnovnim PGD projektom (februar 2017)** načrtovan v podobnih izmerah kot paviljon v Milanu z manjšimi odstopanji in sicer kot stavba z manjšim skladiščnim kletnim prostorom, pritličjem enakih dimenzij kot osnovni paviljon, galerijo ter zunanjo ureditvijo s parkirnimi prostori (asfaltiran del) in dostopno cesto s krožiščem.

S snovanjem vsebin paviljona in izdelavo idejne zasnove vsebin, se je spomladi 2017 izkazala nujnost po nekaterih dodatnih prostorih in **spremembi PGD projekta (maj 2017)**. Tako je bilo nujno povečati kletno etažo za dodatne sanitarije in garderobe za obiskovalce ter dodatne servisne in skladiščne prostore, kar je kletno etažo iz prvotnih cca. 34 m² povečalo na 235 m². Prav tako se je dodatno sprojeiral pomožni objekt ob paviljonu velikosti cca. 155 m², prav tako za namen tehničnih prostorov, sanitarij in garderob obiskovalcev. Na strehi pomožnega objekta je bila pozneje urejena terasa za gostinski del. Na zahodni strani paviljona je bila dodana tudi nadstrešnica za kolesa (cca. 40 m²).

Na podlagi spremenjenega PGD projekta, je bil izdelan tudi **PZI projekt (maj 2017)**. Po izdelavi projekta notranje opreme (osnovni in dopolnjen PZI), se je izkazala nujnost nekaterih prilagoditev tudi v projektu PZI za paviljon. **Spremembe PZI za objekt paviljona (marec 2018)** so se nanašale predvsem na prilagoditve inštalacij (elektro, strojnih in drugih) za potrebe tehnološke opreme v razstavnem delu paviljona.

3.1.2 Gradbeno dovoljenje za objekt paviljona

Za paviljon sta bili izdani dve gradbeni dovoljenji. Prvo gradbeno dovoljenje je bilo izdano na podlagi osnovnega PGD projekta, Sono arhitekti d.o.o. (februar 2017). Izdala ga je Upravna enota Murska Sobota, pod številko: 351-33272017-5(0307), z dne 9. 5. 2017.

Zaradi sprememb PGD dokumentacije (maj 2017), je upravni organ Upravna enota Murska Sobota, dne 6. 7. 2017 izdala novo gradbeno dovoljenje, št.: 351-77872017-3(0307), ki je v celoti nadomestilo prvotno gradbeno dovoljenje (maja 2017).

Zaradi spremembe sistema toplotne črpalke »zrak – voda« na »voda - voda«, pa je bila v začetku julija 2018 pridobljena še sprememba gradbenega dovoljenja, pod št.: 351-927/2018-40307.

Za objekt »Vrata v Pomurje – Regijski promocijski center«, tako velja:

- **Gradbeno dovoljenje št.: 351 - 778/2017-3(0307), z dne 6. 7. 2017** in
- **Odločba o spremembi gradbenega dovoljenja št. 351-927/2018-4(0307), z dne 10. 7. 2018.**

Veljavno gradbeno dovoljenje in projektna dokumentacij PZI (maj 2017) sta bili osnova za pripravo javnega naročila za izbiro izvajalca del za gradnjo paviljona.

3.1.3 Snovanje vsebin in projektiranje notranje opreme paviljona

Idejna zasnova vsebin paviljona

Sočasno z izdelavo projektov za paviljon, so potekale aktivnosti za umestitve vsebin v objekt. Končna vsebina je bila določena z izbiro najboljšega ponudnika osnovne komunikacijske zgodbe (po postopku zbiranja ponudb), kjer je najboljšo zgodbo pomurskega paviljona predstavil ponudnik FrancFranc d.o.o. iz M. Sobota s partnerji. V aprilu 2017 je bila z njim sklenjena pogodba za »Opredelitev osnovne komunikacijske zgodbe s produkcijskimi elementi za predstavitev življenja ob Muri, idejna zasnova notranjega prostora z opremo, osnovni elementi poslovnega modela in trženjskega komuniciranja ter finančna ocena produkcijskih elementov«. Na strani naročnika je župan imenoval posebno strokovno komisijo (z različnih področij poznavanja Pomurja), ki je ponudniku svetovala pri oblikovanju končnih vsebin, zavedajoč se pomembnosti predstavitve Pomurja v regijskem promocijskem centru. **Idejna zasnova (vsebinskega koncepta) paviljona** je bila izdelana oktobra 2017.

PZI projekt notranje opreme (s produkcijskim delom)

Na podlagi izdelane idejne zasnove vsebin je bil izveden še postopek izbire projektanta notranje opreme za izdelavo PZI dokumentacije. Za najugodnejšega ponudnika je bilo izbrano podjetje AU Arhitekti d.o.o. iz Maribora. Tudi pri izdelavi projekta notranje opreme so bila potrebna številna usklajevanja med izdelovalci idejne zasnove vsebin, kot tudi s projektantom objekta. Kljub številnim usklajevanjem med različnimi projektanti, je bilo potrebno po končni umestitvi vsebin, na podlagi projektov notranje opreme, v objektu pozneje prilagoditi nekatere inštalacije (elektro in strojne) in arhitekturne rešitve.

4 POTEK AKTIVNOSTI V ZVEZI Z GRADNJO

4.1 Izvedba gradnje objekta in infrastrukture (GOI dela)

Pri izgradnji objekta in potrebne cestne in komunalne infrastrukture so sodelovali naslednji izvajalci:

Izvajalci gradnje cestne in komunalne infrastrukture:

- **Blisk Montaža d.d.**, Pleše 9, 9000 Murska Sobota

Strokovni nadzor nad gradnjo infrastrukture:

- **Inženiring Pucko d.o.o.**, Kocljeva ulica 10, 9000 Murska Sobota; odg. nadzornik: Makari Pucko Gizela, u.d.i.g.

Izvajalci gradnje paviljona (FIDIC pogodba – Rdeča knjiga):

Glavni izvajalec:

- **LUMAR IG d.o.o.**, Limbuška cesta 32a, 2000 Maribor v skupni ponudbi z
- **Pomgrad d.d.**, Bakovska ulica 31, 9000 Murska Sobota

Odgovorni vodja del je bil Gorazd Šmid, univ. dipl. inž. grad, Lumar IG d.o.o..

Podizvajalci:

- **Riko hiše d.o.o.**, Lepovče 23, 1310 Ribnica
- **Plam d.o.o.**, Celjska cesta 34, 3250 Rogaška Slatina
- **Elektrostudio d.o.o.**, Glavna ulica 73, 9220 Lendava

Strokovni nadzor nad gradnjo paviljona (FIDIC inženir):

- **Štraf d.o.o.**, Skroba 40a, 2288 Hajdina, odgovorni nadzornik: Drago Štrafela, inž. grad.
odgovorni nadzornik strojnih instalacij: Ivan Hercog univ. dipl. inž. str., Ivan Herzog s.p.
odgovorni nadzornik elektro instalacij: mag. Aljaž Skočir, univ.dipl.gosp.inž., Poziv d.o.o.

Izvajalci notranje opreme in produkcije:

- za Sklop 1: **Lesnina MG oprema d.o.o.**, Parmova ulica 53, 1000 Ljubljana
- za Sklop 2: **RPS d.o.o.**, Cesta v Gorice 3, 1000 Ljubljana
- za Sklop 3: **TSE d.o.o.**, Tržaška ulica 126, 1000 Ljubljana
Podizvajalec za sklop 3: **Art Rebel 9 d.o.o.**, Poljanska cesta 25, 1000 Ljubljana

Strokovni nadzor nad dobavo in montažo opreme:

- **Štraf d.o.o.**, Skroba 40a, 2288 Hajdina, odgovorni nadzornik: Drago Štrafela, inž. grad.

Nadaljevanju je po kronološkem zaporedju predstavljen potek izvedbe posameznih del in pojasnjena morebitna odstopanja.

4.1.1 Izvedba cestne in komunalne infrastrukture in priključkov

Ker je bila najprej izdelana PZI dokumentacija za cestno in komunalno infrastrukturo do bodočega paviljona, je bilo že v aprilu 2017 (takoj po sprejetju proračuna za leto 2017) na portalu JN objavljeno javno naročilo za gradnjo predmetne infrastrukture. Za najugodnejšega ponudnika je bilo izbrano podjetje **Blisk Montaža d.d.**, s katerim je bila konec junija 2017 sklenjena gradbena pogodba. Hiter

začetek izvedbe gradnje je bil nujen tudi za črpanje sredstev Pomurskega zakona, saj je bilo v letu 2017 nujno oddati prvi zahtevek za sofinanciranje v višini 0,5 mio EUR.

Sama gradnja infrastrukture je bila razdeljena v več faz, ki so bile tehnično in terminsko usklajene s predvideno dinamiko izgradnje paviljona. Zadnja faza, ki je obsegala asfaltiranje dostopne ceste do paviljona, je bila izvedena sočasno z urejanjem (asfaltiranjem) okolice paviljona, v prvi polovici leta 2018. Enako se je usklajevala izvedba elektro in komunalnih priključkov za gradnjo objekta. Vsa dela po tej pogodbi so bila tako uspešno zaključena v juniju 2018.

Gradnja te infrastrukture je potekala brez večjih težav. Nekaj zapletov pa je, kljub intenzivnemu prizadevanju mestne uprave, nastalo pri pridobivanju zemljišč za razširitev dostopne ceste. Zato je bilo potrebno preprojektirati cesto severneje od prvotno načrtovane lokacije. Ob tem so nastali dodatni nepredvideni stroški in sicer: izvedba AB plošče na večjem elektro jašku, ki je bil prestavljen v cestišče, izgradnja novega elektro priključka za Ribiški dom, prilagoditev kanalizacijskih in vodovodnih priključkov za objekt. Zaradi bodoče racionalizacije je bila sprejeta odločitev, da se ob kanalizacijskem vodu po kolesarski stezi ob Bakovski ul. izvedejo tudi gradbena dela za predvideno javno razsvetlavo (zaščitne cevi, valjanec in betonski temelji za stojna mesta). Zaradi izgradnje kanalizacije je bilo potrebno v tem delu na novo asfaltirati celotno kolesarsko stezo.

Vsega navedenega s projektom ni bilo možno predvideti, zato so nastali dodatni nepredvideni stroški, za kar je bilo potrebno skleniti aneks k pogodbi. Končna vrednost izvedenih del (vključno z vsemi spremembami) je bila ugotovljena s končnim obračunom.

Strokovni nadzor nad izgradnjo infrastrukture je izvajal **Inženiring Pucko d.o.o.**

4.1.2 Izvedba GOI del objekta in neposredne okolice

Na podlagi prehodno izvedenega javnega naročila po odprtem postopku je bila z najugodnejšim izvajalcem del **LUMAR IG d.o.o. v skupni ponudbi s Pomgrad d.d.**, sklenjena gradbena pogodba po mednarodnih pravilih FIDIC (Rdeča knjiga), dne 3. 10. 2017. V gradnjo so bili poleg obeh glavnih izvajalcev, vključeni še podizvajalci: Plam, d.o.o. iz Rogaške Slatine (za strojne instalacije), Elektro studio Lendava, d.o.o. (za elektro inštalacije), Riko Hiše, d.o.o., Ribnica (za fasado).

Dela so potekala **od 16. 10. 2017 do** pridobitve uporabnega dovoljenja, **dne 20. 8. 2018.**

Po zagotovitvi finančnih zavarovanj in izpolnitvi ostalih pogojev za gradnjo, je bil uradni začetek del z uvedbo v delo dne 16. 10. 2017. Pogodbena dela z vsemi naknadnimi prilagoditvami so obsegala gradnjo objekta paviljona (kot trajnega objekta na podlagi gradbenega dovoljenja) s kletnimi prostori, pritličjem in galerijo/mansardni del, izgradnjo pomožnega objekta ter ureditvijo neposredne zunanje okolice (z asfaltnimi parkirišči, krožiščem in kolesarnico).

Gradnja je v glavnini potekala v skladu s terminskim načrtom, vse do sredine zime 2017/2018, ko je bila zaradi izredno nizkih temperatur, po odločbi gradbenega inšpektorja, za 14 dni zaustavljena.

Ker se je vzporedno z gradnjo objekta izdeloval še projekt notranje opreme, je bilo potrebno v začetku leta 2018 prilagoditi PZI projektno dokumentacijo za objekt, predvsem v delu prilagoditve

instalacij. Spremembe projekta, ki so izhajale iz **spremembe PZI »Vrata v Pomurje – Regijski promocijski center«, PZI (sprememba), Sono arhitekti d.o.o., marec 2018**, so bile naslednje:

V galeriji oz. mansardnem delu:

- zasteklitev galerije (ločitev mansardnega dela od gostinskega v pritličju),
- dodatni kanali za prezračevanje (zaradi ločitve prostora na dva dela) ter
- prilagoditve drugih instalacij (elektro in strojnih, zaradi prilagoditve opremi).

V pritličju in spremembe, ki so se nanašale na celoten objekt:

- izvedba instalacij in opreme za telekomunikacije za celotni objekt, brez razstave, torej za galerijo (pisarne), restavracijo in zunanje območje,
- prilagoditev strojnih in elektro instalacij za potrebe razstave, restavracije, v sklopu tega tudi za potrebe terase, ki se je razširila na območje zgornje plošče pomožnega objekta,
- izvedba instalacij za potrebe svetlobnih napisov na zunanjih stenah objekta paviljona ter
- izvedba instalacij za potrebe spremembe vhoda, vključno z nadstreškom in dodatnimi drsnimi vrati.

V kletnih prostorih:

- drugačna razporeditev prostorov tako, da so se servisni prostori za delovanje objekta (za potrebe toplotne črpalke, klimata, bojlerja) ločili od skladiščnih prostorov za kuhinjo in gostinski del, skladišča za stole in mize s terase ter garderobni in sanitarni del ter
- prilagoditev pozicije vrat ter strojnih in elektro instalacije (zaradi spremembe prostorov).

Določene spremembe in prilagoditve so posledica med gradnjo zaznanih potreb, in sicer pri zunanji ureditvi:

- ureditev avtobusnega postajališča za »Sobočanca«, neposredno ob krožišču,
- ureditev polnilnice za električne avtomobile (5 kom),
- ureditev postajališča za »Soboški biciklin«,
- namestitev vetrne postaje za avtomatski dvig okenskih skrinov v primeru močnejšega vetra,
- sprememba vira ogrevanja (iz toplotne črpalke »zrak - voda« na »voda – voda«).

Vse navedene spremembe in prilagoditve ter začasna zaustavitev del pozimi, sta bila glavna razloga za podaljšanje roka izvedbe in povišanje osnovne pogodbene vrednosti. Za ta namen je bi sklenjen **Dodatek št. 4**, v vrednosti 189.403,59 EUR (kar je predstavlja 9 % zvišanje osnovne pogodbene vrednosti).

V času poskusnega obratovanja objekta in dejanskega polnega obratovanja regijskega promocijskega centra so se predvsem v letnem času izkazale nekatere pomanjkljivosti, ki jih je bilo nujno odpraviti in niso bile vključene v projektne rešitve. Tako se je za slabost izkazalo pregrevanje nekaterih prostorov v objektu ter prezračevaje objekta. Zato so bila izvedena naslednja dodatna dela:

- v prostoru razstave »Panhol« je bila nameščena dodatna klimatska naprava,
- izvedeno je bilo ločeno prezračevanje gostinskega dela (iz kuhinje) in ostalih prostorov s preureditvami vpiha in izpiha strešnega klimata ter
- dodatno prezračevanje prostora, kjer se nahaja akvarij.

Za namen nujno potrebnih dodatnih del, ugotovljenih v poskusnem obratovanju je bil sklenjen **Dodatek št. 6**, v višini 32.425,90 EUR.

4.1.3 Dobava in vgradnja notranje opreme in produkcije

V marcu 2018 je bilo objavljeno javno naročilo za notranjo opremo in produkcijo. Zaradi specifičnosti in raznolikosti notranje opreme in produkcijsko-tehnološkega dela razstavnega dela, je bilo javno naročilo razdeljeno v tri samostojne sklope. Posamezni sklop je obsegal naslednje vrste del:

- **Sklop 1: Oprema kuhinje in ostalih prostorov** (gostinskega dela, pisarn, TIC-a, hodnikov, ipd.) (t.i. pohištveni del),
- **Sklop 2: Oprema in druga obrtniška dela za razstavo** (kot so: izdelava ogrodij, konstrukcij in obdelave sten za posamezne postaje v razstavi, izvedbo vodne zavese, akvarija, scena za čarobni gozd, izdelavo stene domače obrti, izvedbo glinenih posod, izvedbo hidravlike za Panolet, ipd.)
- **Sklop 3: Tehnološka oprema in produkcija** (vsa tehnološka oprema v paviljonu kot so: računalniki, monitorji, projektorji, programska opremo za krmiljenje posameznih postaj; vse interaktivne produkcijske vsebine v razstavi kot so: snemanje filmov, fotografij, obdelava video, in avdio gradiv, priprava animacij, računalniških igric ipd., ki so na voljo obiskovalcem.

Za posamezne sklope, so bili **konec junija 2018** izbrani trije različni izvajalci in z njimi sklenjene izvajalske pogodbe in sicer:

- za sklop 1: **Lesnina MG oprema d.o.o.**
- za sklop 2: **RPS d.o.o.**
- za sklop 3: **TSE d.o.o.**, Ljubljana s podizvajalcem **Art Rebel 9 d.o.o.**

Za koordinacijo dela vseh treh sklopov je bil zadolžen izvajalec Sklopa 2 RPS, d.o.o. Ljubljana. Dela so potekala v obdobju **od julija do novembra 2018**.

V nadaljevanju je podan pregled izvedbe del po posameznih sklopih izvedbe opreme in produkcije.

Izvajalec **Sklopa 1 – Lesnina MG d.o.o.** je dela končal v pogodbenem roku. Kasneje je potekalo le še šolanje osebja, ko je upravljavec (RCMS) pridobil ustrezne kadre in je bil izbran gostinec za najem gostinskega dela.

Pogodba je bila sklenjena na izmere. Končna vrednost izvedenih del ni dosegla pogodbene vrednosti, ampak je bila za cca. 10.650 EUR nižja, za kar je bil sklenjen izravnalni aneks. Izvedena so bila vsa dela iz popisa del, v manjšem obsegu so bila izvedena le (ocenjena) nepredvidena dela. Dela so bila uspešno zaključena, za vso montirano opremo je izvajalec ponudil 5 letni garancijski rok.

Nekoliko zahtevnejše je bilo izvajanje **Sklopa 2 - RPS d.o.o.** in **Sklopa 3 - TSE d.o.o.**, ki sta bila povezana z izvedbo razstavnega dela, za kar so bile značilne naslednje posebnosti:

- velika medsebojna odvisnost obeh izvajalcev (dela sta morala izvajati usklajeno tako rekoč »z roko v roki«),

- večina opreme, konstrukcij in postavitve v razstavi je unikat (npr. hidravlika in pogoni za simulacijo poleta z balonom ter celotna izvedba postaje Panolet, izvedba velikih glinenih posod, scenografija za čarobni gozd, mlinsko kolo, ipd.,
- izdelava programskih vsebin posameznih postaj (produkcija) z edinstveno uporabniško izkušnjo: izbor končnih scenarijev posameznih postaj razstavnega dela, snemanje filmskih kadrov, izbor, priprava in montaža avdio, video in slikovnih vsebin, izdelava in priprava vsebin hologramov ipd.,
- sodelovanje zunanjih strokovnjakov z različnih področij poznavanja regije (zgodovine, arheologije, umetnosti, znanosti ipd.), ki so sodelovali pri oblikovanju vsebin (scenarijev), pridobivanju arhivskih gradiv, rekvizitov in ostalega. Vse navedeno je zahtevalo predvsem veliko medsebojne komunikacije in usklajevanj in je zato tudi najdlje trajalo.

Prav zaradi slednjega je bil izvajalcu Sklopa 2 (RPS d.o.o.), na podlagi Dodatka št. 1 podaljšan rok izvedbe za en mesec. Izvajalcu Sklopa 3 (TSE d.o.o.) pa je bil na podlagi Dodatka št. 1 za dodatnih 12 dni zaradi potrebnih testiranj tehnike in tehnologije. **Tako so bila dela po vseh treh sklopih zaključena 30. 11. 2018** (kot zadnji TSE d.o.o.).

Zaradi tehnološke zahtevnosti razstave, je nekoliko dalje časa trajala odprava pomanjkljivosti, ki so se pokazale pri testnem delovanju razstave. V tem času so se izkazale tudi nekatere dodatne potrebe, ki jih je bilo nujno izvesti pred uradnim odprtjem (kot npr. usmerjevalni napisi po objektu in razstavi, svetlobni napisi). Prav tako je bilo potrebno usposobiti osebje upravljavca za upravljanje s posameznimi postajami in razstavo kot celoto, kar se je zaključilo v marcu 2019. **V aprilu 2019** je bila tako razstava nared za uradno odprtje.

Končna vrednost izvedenih del pri Sklopu 2 in Sklopu 3 prav tako ni dosegla pogodbениh vednosti in je bila pri Sklopu 2 (RPS d.o.o.) nižja za cca. 100 EUR; pri Sklopu 3 (TSE d.o.o.) pa za 7.391 EUR, za kar sta bila sklenjena izravnalna aneksa. Tudi tu so bila na obeh sklopih izvedena vsa dela po popisu, v manjšem obsegu so bila izvedena le nepredvidena dela, ki so bila z razpisom ocenjena. Dela so bila na obeh sklopih uspešno zaključena, garancijski dobi trajata 3 leta.

Ker pa gre za tehnološko zahtevno in občutljivo opremo, se občasno še pojavljajo težave na določenih postajah in sicer: Panolet (težave z WR očali), Nevroterme (težave z naglavniki), Vodna zavesa. Vse reklamacije izvajalci tekoče odpravljajo na daljavo ali neposredno na objektu. Reklamacije se vodijo zapisniško, po potrebi tudi s sodelovanjem naročnika in nadzornika.

4.2 Izvajanje strokovnega nadzora nad gradnjo objekta in notranjo opremo

4.2.1 Strokovni nadzor nad gradnjo objekta

Strokovni nadzor nad gradnjo objekta se je izvajal po pravilih FIDIC (Bela knjiga). Po izvedenem javnem naročilu, je bilo za najugodnejšega ponudnika izbrano podjetje **Štraf, d.o.o.**

Odgovorni nadzorniki so izvajali nadzor nad izvedbo posameznih del v skladu s pogodbo o nadzoru, na podlagi ponudbene dokumentacije izvajalcev, projektne dokumentacije in izdanega gradbenega dovoljenja. Koordinacija med izvajalci, nadzorniki in naročnikom je potekala na rednih tedenskih koordinacijskih sestankih, občasno tudi večkrat tedensko.

Vse spremembe in prilagoditve pogodbe, vključno nepredvidena in dodatna dela in podaljšanja rokov izvedbe, so se vodile po posebnih postopkih pogodbenih določil FIDIC – Rdeča knjiga (za gradnjo). V času gradnje je bilo obravnavanih 9 zahtevkov za spremembo pogodbe: od tega so se trije nanašali na podaljšanje roka (eden od njih je bil zavržen) in šest zahtevkov pa se je nanašalo na spremembe in prilagoditve v izvedbi. Vse spremembe in prilagoditve ter podaljšanja pogodbenih rokov so bile predhodno preverjene in potrjene s strani nadzora.

4.2.2 Strokovni nadzor nad dobavo in vgradnjo notranje opreme in produkcije

Strokovni nadzor nad izvedbo notranje opreme in produkcije je izvajalo podjetje **Štraf, d.o.o.**, ki je bil izbran na podlagi zbiranja ponudb, njegova ponudba pa je bila cenovno najugodnejša.

Strokovni nadzor nad vgradnjo opreme se je izvajal po slovenski zakonodaji za gradnjo in nabavo blaga. Kot navedeno v poglavju, ki obravnava izvedbo notranje opreme in produkcije, so bila pri slednjem potrebna številna večkratna usklajevanja, tako s projektantom notranje opreme, snovalci vsebinskega koncepta razstave, zunanjimi strokovnjaki, ki so potrjevali vsebinski del razstave. Izvajanje nadzora nad produkcijskim delom razstave se je tako bistveno razlikovalo od klasičnega gradbenega nadzora.

4.3 Tehnični pregled, odprava pomanjkljivosti, uporabno dovoljenje in zaključek projekta

Po končani gradnji objekta je bil 19. 7. 2018 izveden tehnični pregled objekta. Po odpravi vseh pomanjkljivosti, ugotovljenih na tehničnem pregledu, je Upravna enota Murska Sobota za objekt izdala **Uporabno dovoljenje št.: 531-964/2018-8(0307), z dne 20. 8. 2018.**

Istega dne, 20. 8. 2018 je bilo izvajalcu gradnje izdano **Potrdilo o prevzemu** (po pravilih FIDIC), kot dokazilo o izvedbi vseh del. Od tega dne je tekel 365 dnevni rok za reklamacije. V reklamacijskem roku so bile odpravljene določene pomanjkljivosti in izvedena nekatera nujna dodatna dela (predvsem v zvezi s prezračevanjem in pregrevanjem posameznih delov oziroma prostorov v objektu). Zaradi tega se je reklamacijski rok nekoliko podaljšal, za kar je bil sklenjen dodatek št. 6 k osnovni pogodbi. **Potrdilo o izvedbi** (po pravilih FIDIC) je bilo izdano 2. 10. 2019, po zaključku reklamacijskega roka.

Od takrat teče za objekt **garancijski rok za odpravo napak v garancijski dobi (za Lumar IG d.o.o.)**, ki je začel teči naslednji dan po izdaji potrdila o izvedbi in traja **5 let, do 3. 10. 2024**. Manjše napake, ki se pojavljajo in so za takšen objekt delno tudi pričakovane (določene laserske razpoke zaradi krčenja in raztezanja naravnih materialov – npr. lesa) izvajalec tekoče odpravlja, tako da pri tem nismo zaznali nobenih težav.

Garancijska doba za odpravo napak za ostale izvajalce gradnje in opreme znaša različno glede na podane ponudbe:

- za priključke: Blisk Montaža d.d.: do 14. 7. 2023,
- za sklop 1: Lesnina MG d.o.o.: do 19. 1. 2014,
- za sklop 2: RPS d.o.o.: do 1. 5. 2022,
- za sklop 3: TSE d.o.o.: do 31. 1. 2023.

Otvoritev regijskega promocijskega centra Expano za obiskovalce je bila 12. 4. 2019.

Investicijski projekt »Vrata v Pomurje – regijski promocijski center« se je tako zaključil 31. 12. 2019.

5 VREDNOST PROJEKTA

Projekt Vrata v Pomurje – regijski promocijski center predstavlja gradnjo in opremljanje paviljona in pomožnega objekta, ureditev neposredne okolice paviljona ter izgradnjo spremljajoče komunalne in cestne infrastrukture. Od nastanka ideje do zaključka projekta pa je nastalo tudi veliko t.i. spremljajočih stroškov, kot npr. izdelava investicijske dokumentacije, projektne dokumentacije, promocije in marketinga.

Kot izhaja iz **poglavja 2.2** tega dokumenta se projekt vodi na proračunski postavi **14021007 Vrata v Pomurje**.

V proračunu MOMS se projekt vodi na naslednjih kontih:

- 4020 99 Drugi splošni material in storitve,
- 4202 99 Nakup druge opreme in napeljav,
- 4204 01 Novogradnje,
- 4206 00 Nakup zemljišč,
- 4207 99 Pridobitev drugih neopredmetenih osnovnih sredstev,
- 4208 01 Investicijski nadzor in
- 4208 04 Načrti in druga projektna dokumentacija.

V času priprave investicijske dokumentacije za namen lažjega spremljanja projekta so bile v investicijski dokumentaciji določene sledeče investicijske komponente:

- Investicijska dokumentacija,
- Projektna dokumentacija,
- Nakup zemljišč,
- Arheološka raziskovanja,
- Varnostni načrt za gradnjo in koordinator za varnost pri delu,
- Gradnja paviljona,
- Komunalni priključki in cestna infrastruktura za paviljon,
- Dobava in vgradnja opreme ter programske vsebine,
- Gradbeni nadzor in nadzor nad opremo,
- Informiranje in obveščanje javnosti in
- Marketinške in promocijske aktivnosti.

Gre za bolj podrobno razdelitev stroškov na posamezne vrste stroškov, ki izhajajo iz aktivnosti. Po teh komponentah se projekt spremlja tudi za potrebe usklajevanj s sofinancerjem iz naslova Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Končna vrednost projekta z davki znaša **4.811.750,95 EUR** in je po posameznih aktivnostih prikazana v **Tabela 4**. Končna vrednost projekta zajema vse stroške, ki so nastali v obdobju izvajanja projekta, in sicer med 5. 9. 2016 in 31. 12. 2019. Vsi stroški so bili najprej plačani iz naslova proračuna MOMS in nato so se na podlagi zahtevkov počrpana so vsa nepovratna sredstva namenjena za ta namen. Projekt se je finančno zaključil z 31. 12. 2019.

5.1 Gibanje vrednosti projekta po kontih in stroških

Spodnja tabela nam prikazuje nastanek stroškov v obdobju izvajanja projekta po posameznih kontih, kot se projekt vodi v proračunu MOMS. Skoraj 61 % znašajo stroški 4204 01 Novogradnje, dobrih 18 % predstavlja 4202 99 Nakup druge opreme in napeljav, nadalje dobrih 9% predstavlja 4207 99 Pridobitev drugih osnovnih neopredmetenih sredstev. 5 % predstavlja 4020 99 Drugi splošni material in storitve, dobri 3 % so bili namenjeni za 4208 04 Načrti in druga projektna dokumentacija, 2 % je bilo namenjeno za 4206 00 Nakup zemljišč in 1% za 4208 01 Investicijski nadzor.

Tabela 3: Vrednost projekta po posameznih kontih (v EUR)

Konto/naziv konta in leto	2016	2017	2018	2019	Skupna vrednost
4020 99 Drugi splošni material in storitve		60.174,00	143.047,96	44.849,56	248.071,52
4202 99 Nakup druge opreme in napeljav			742.316,14	137.348,25	879.664,39
4204 01 Novogradnje		320.979,94	2.555.932,74	54.260,58	2.931.173,26
4206 00 Nakup zemljišč			8.415,59	96.175,36	104.590,95
4207 99 Pridobitev drugih osnovnih neopredmetenih sredstev			312.004,10	125.756,73	437.760,83
4208 01 Investicijski nadzor		2.449,07	26.940,84	24.377,67	53.767,58
4208 04 Načrti in druga projektna dokumentacija	6.450,75	118.898,60	27.124,00	4.249,07	156.722,42
SKUPAJ	6.450,75	502.501,61	3.815.781,37	487.017,22	4.811.750,95

Sprva je bilo načrtovano, da se bo projekt zaključil konec leta 2018, vendar se je zaradi določenih sprememb in prilagoditev obdobje izvajanja projekta zamaknilo še v leto 2019. V splošnem pa je bil projekt realiziran skoraj tako kot je bil načrtovan, podrobna realizacija po posameznih kontih je razvidna iz **Tabela 3**. V letu 2018 je bila tako realizirana večina projektnih aktivnosti, v letu 2019 pa so bile izvedene predvsem dodatne ureditve, ki so se izkazale kot nujne za dobro delovanje.

Največji strošek predstavljajo **4204 01 Novogradnje**. Ta vrsta stroška zajema gradbena in obrtniška dela v povezavi s postavitvijo objekta Expanso in pomožnega objekta, ureditev neposredne okolice objekta (poti, stopnice) ureditev gramoznega parkirišča in izgradnjo komunalne in cestne infrastrukture. Vključuje tudi električne inštalacije in opremo, prezračevanje, ogrevanje in hlajenje.

Sledi **4202 99 Nakup druge opreme in napeljav**, ki vključuje stroške notranje opreme objekta Expanso, in sicer celotno notranjo opremo za gostinski del, poslovni in pisarniški del, trgovinico ter razstavniki del.

4207 99 Pridobitev drugih osnovnih neopredmetenih sredstev predstavljajo stroški produkcije v razstavnem delu.

4020 99 Drugi splošni material in storitve so stroški vezani na pripravo investicijske dokumentacije, oglaševanje (marketing) in obveščanje javnosti, arheološke raziskave, stroški vezani na izdelavo varnostnega načrta, tehnični prevzem, pravno svetovanje, plačilo davka na nepremičnine ipd.

Stroške **4208 04 Načrtov in druge projektne dokumentacije** predstavljajo stroški izdelave projektne dokumentacij.

4206 00 Nakup zemljišč predstavljajo stroški odkupa zemljišč, ki so bila potrebna za izvedbo tega projekta.

Stroški **4208 01 Investicijskega nadzora** so stroški nastali v povezavi z izvajanjem investicijskega nadzora pri gradnji komunalnih priključkov in postavitvi objekta Expanso s pomožnim objektom ter vgradnjo notranje opreme in produkcije.

5.2 Gibanje vrednosti projekta po posameznih aktivnostih

Kot izhaja iz investicijske dokumentacije je bila razdelitev stroškov razporejena na različne t.i. komponente oz. aktivnosti projekta. Gre za bolj podrobno razporeditev stroškov od tiste, ki se vodi v proračunu MOMS. Namen tovrstne razporeditve je bil lažje spremljanje projekta po posameznih aktivnostih. Glede na razdelitev stroškov po posameznih aktivnostih največji strošek predstavljata izgradnja paviljona (55,13 %) ter dobava in vgradnja opreme v paviljonu, izvedba programske vsebine (produkcije) (27,47 %). Sledijo izgradnja komunalnih priključkov in cestne infrastrukture za paviljon (5,74 %), izdelava projektne dokumentacije (3,38 %), marketing in promocija (2,50 %) ter nakup zemljišč (2,18%). Najmanjši delež stroškov pa predstavlja izdelava varnostnega načrta in koordinator za varstvo pri delu (0,06 %).

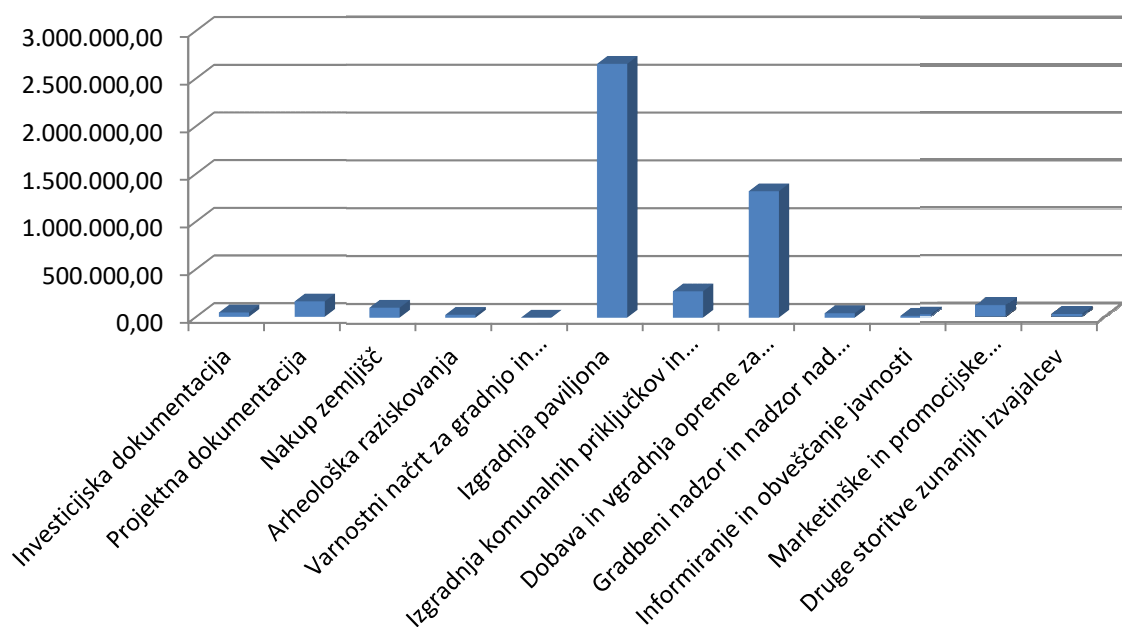
Najprej je bila izdelana vsa potrebna investicijska in projektne dokumentacija ter pridobljena vsa dovoljenja za gradnjo. Prva dela so stekla avgusta 2017, zaključek izvedbe vseh projektne aktivnosti, vključno s črpanjem vseh CTN sredstev, pa je bil konec leta 2019. Glavnina projektne aktivnosti je bila izvedena v letu 2018. Leto 2018 je bilo najaktivnejše tako z vidika izvedbenega dela, kjer je praktično »zrasel« paviljon kot tudi finančno, kjer je nastalo največ odhodkov (stroškov) na eni strani, na drugi strani pa je bilo v tem letu tudi največ prihodkov.

Tabela 4 nam prikazuje višino stroškov po posameznih letih in aktivnosti, iz **Grafikona 1** pa je razvidna skupna višina stroškov po posameznih letih.

Tabela 4: Pregled po posameznih aktivnostih projekta v letih izvajanja projekta (v EUR)

Aktivnost/leto	2016	2017	2018	2019	SKUPAJ
Investicijska dokumentacija		38.430,00	7.320,00		45.750,00
Projektna dokumentacija	6.450,75	118.898,60	33.956,00	3.454,00	162.759,35
Nakup zemljišč			8.535,59	96.175,36	104.710,95
Arheološka raziskovanja		21.158,40	9.825,34		30.983,74
Varnostni načrt za gradnjo in koordinator za varstvo pri delu (za gradnjo)		585,60	1.317,60	795,07	2.698,27
Izgradnja paviljona		168.588,09	2.452.779,50	31.138,19	2.652.505,78
Izgradnja komunalnih priključkov in cestne infrastrukture za paviljon		152.391,85	103.153,24	20.439,17	275.984,26
Dobava in vgradnja opreme za paviljon, izvedba programske vsebine (produkcije)			1.054.320,24	267.571,40	1.321.891,64
Gradbeni nadzor in nadzor nad opremo		2.449,07	20.108,84	24.377,67	46.935,58
Informiranje in obveščanje javnosti			11.590,00	8.627,84	20.217,84
Marketinške in promocijske dejavnosti			97.351,89	22.797,10	120.148,99
Druge storitve zunanjih izvajalcev			15.523,13	11.641,42	27.164,55
SKUPAJ	6.450,75	502.501,61	3.815.781,37	487.017,22	4.811.750,95

Grafikon 1: Višina stroška po posameznih aktivnostih (v EUR)

Tabela 5 nam prikazuje primerjavo med tako imenovanim načrtom, planom projekta v Investicijskem programu - 2. novelacija, ki je bila izdelana maja 2018 in končnim stanjem v letu 2019 (zaključni račun 2019).

V Investicijskem programu – 2. novelacija je bila ocenjena vrednost projekta za dobrih 420 tisoč evrov nižja od končne vrednosti. Vendar ta ocena še ni vsebovala vseh končnih pogodbenih vrednosti (z dodatki), nekateri stroški pa so temeljili še na oceni. Ker se ni pričakovalo, da bi končna vrednost projekta za več kot 20% odstopala od načrtovane, investicijski program iz leta 2018 več ni bil noveliran.

Največja sprememba je pri strošku izgradnje paviljona, nadalje pa tudi strošek izgradnje komunalnih priključkov in cestne infrastrukture za paviljon ter dobava in vgradnja opreme za paviljon, izvedba programske vsebine (produkcije), večje odstopanje pa predstavlja tudi strošek izdelave projektne dokumentacije. Večina teh sprememb izhaja iz sprememb in prilagoditev ter dodatno naročenih del, ki so se po izdelavi investicijskega programa izkazala kot nujna. Vse naknadne spremembe in prilagoditve pri posamezni vrsti del, kjer so večja odstopanja, so podrobneje pojasnjena **v poglavju 4.1** tega dokumenta, v nadaljevanju so pojasnjene zgolj ključne spremembe.

Strošek izdelave projektne dokumentacije je bil višji izdelave naknadne izdelave sprememb PGD in PZI dokumentacije za objekt (zaradi spremembe ogrevanja in pozneje izdane sprememb GD). Nadalje je bila potrebna dodatna projektna dokumentacija za razstavo (npr. dodatno osvetljevanje postaj), gramozno parkirišče ipd.

Pri arheoloških izkopavanjih je bilo potrebno ob prvotno načrtovanih izkopavanjih, le-ta naknadno izvesti tudi na območju predvidenega gramoznega parkirišča, ki prvotnem ni bilo načrtovano, tekom gradnje in umeščanja ostalih vsebin tudi ob Soboško jezero, pa se je izkazalo kot nujno potrebno.

Za izgradnjo paviljona je bila v investicijskem programu upoštevana zgolj osnovna pogodbeni vrednost (LUMAR IG d.o.o.), brez povišanj zaradi poznejših prilagajanj objekta projektu opreme (dodatek 4.) in brez poznejše odprave težav s prezračevanjem in pregrevanjem objekta v reklamacijski dobi. Vse to je bolj podrobno pojasnjeno v poglavju, kar je vse podrobneje pojasnjeno **v poglavju 4.1.2**.

Na višjo vrednost komunalnih in cestnih priključkov, poleg dodatnih del v okviru pogodbe izvajalca del Blisk Montaža d.o.o. (kar je podrobneje pojasnjeno **v poglavju 4.1.1**), najbolj vpliva dodatna ureditev gramoznega parkirišča, ureditev dodatnih potk med objektom paviljona in Soboškim jezerom in izvedba zunanjih stopnic ob pomožnem objektu. Vse navedeno ni bilo zajeto v naročilu za priključke, oziroma paviljon in tudi ni bilo predvideno s prvotno projektno dokumentacijo.

Razlika pri stroških opreme in produkcije je nastala iz razloga, ker so bili v zadnjem investicijskem programu stroški povzeti po projektantskem predračunu (iz oktobra 2017) in ne po pogodbenih vrednostih. Javno naročilo za izvedbo opreme je bilo namreč izvedeno pozneje, pogodbe z izvajalci za vse 3 sklope so bile višje od projektantske ocene in so bile sklenjen konec junija 2018.

Potreba po storitve drugih zunanjih se je prav tako pokazala v poznejših fazah izvedbe projekta, zato ti stroški z investicijskim programom še niso bili predvideni. Pregled teh stroškov je podan v posebni tabeli v okviru **poglavja 5.3.1.**

Tabela 5: Primerjava ocenjenih in realizirani stroškov po posameznih aktivnosti projekta med IP – 2. novelacija in realizirano vrednostjo

AKTIVNOST	PLAN (IP - 2. novelacija) (v EUR z DDV)	REALIZIRANO (Zaključni račun 2019) (v EUR z DDV)	RAZLIKA (v EUR z DDV)
Investicijska dokumentacija	45.750,00	45.750,00	0,00
Projektna dokumentacija	131.647,60	162.759,35	31.111,75
Nakup zemljišč	107.830,18	104.710,95	-3.119,23
Arheološka raziskovanja	21.158,40	30.983,74	9.825,34
Varnostni načrt za gradnjo in koordinator za varstvo pri delu (za gradnjo)	1903,20	2.698,27	795,07
Izgradnja paviljona	2.431.964,01	2.652.505,78	220.541,77
Izgradnja komunalnih priključkov in cestne infrastrukture za paviljon	197.244,79	275.984,26	78.739,47
Dobava in vgradnja opreme za paviljon, izvedba programske vsebine (produkcije)	1.259.241,53	1.321.891,64	62.650,11
Gradbeni nadzor in nadzor nad opremo	48.543,80	46.935,58	-1.608,22
Informiranje in obveščanje javnosti	19.520,00	20.217,84	697,84
Marketinške in promocijske dejavnosti	126.880,00	120.148,99	-6.731,01
Druge storitve zunanjih izvajalcev	ni načrtovano	27.164,55	27.164,55
SKUPAJ	4.391.683,51	4.811.750,95	420.067,44

5.3 Gibanje vrednosti projekta po aktivnostih in izvajalcih

V nadaljevanju je prikazan podroben pregled vrednosti po aktivnostih kot so bile opredeljene v investicijski dokumentaciji in posameznih izvajalcih. Razvrstitev izvajalcev pod posamezne aktivnosti izhaja na podlagi vsebin oz. del, ki so jih posamezni izvajalci izvedli. Določeni izvajalci se tako pojavijo znotraj več kategorij, saj jih glede na aktivnost, ki je bila izvedena ni bilo možno razvrstiti zgolj pod eno aktivnost. Glavni izvajalci in dobavitelji so bili naslednji:

1. Idejna zasnova razstave:

- FrancFranc d.o.o.

2. Izdelovalci investicijske dokumentacije:

- SI Consult d.o.o.

3. Projektanti:

- Arhitektura objekta: Sono Arhitekti d.o.o.
- Notranja arhitektura: AU Arhitekti d.o.o.

4. Gradnja komunalnih in cestnih priključkov:

- Blisk Montaža d.d.
- Pomgrad d.d.

5. **Gradnja paviljona:**
  - Lumar IG d.o.o. in Pomgrad d.d.
6. **Izvajalci opreme in razstave:**
  - Oprema kuhinje in ostalih prostorov: Lesnina MG oprema d.d.
  - Oprema in druga obrtniška dela za razstavo: RPS d.o.o.
  - Tehnološka oprema in produkcija: TSE d.o.o. s podizvajalcem Art Rebel 9 d.o.o.
7. **Arheološke raziskave**
  - Pokrajinski muzej Murska Sobota
8. **Nadzor:**
  - Inženiring Pucko d.o.o.
  - Štraf d.o.o.
9. **Marketing in promocija:**
  - Agencija Idea d.o.o.
  - Frontlab d.o.o.
  - FrancFranc d.o.o.
10. **Informiranje in obveščanje javnosti:**
  - Zgodba d.o.o.

Poleg glavnih izvajalcev pa so v okviru projekta sodelovali številni podizvajalci in manjši izvajalci, katerih opravljeno delo v okviru projekta tudi ni zanemarljivo, saj so s svojim opravljenim delom poskrbeli, da se je projekt zaključil in, da je delovanje Expana z aprilom 2019 tudi zaživel.

5.4 Pregled vrednosti po aktivnostih projekta in izvajalcih

V nadaljevanju je predstavljen podroben pregled vrednosti del po posameznih aktivnostih projekta in izvajalcih. Prikazuje pa tudi način izbora (zbiranje ponudb ali objava na portalu JN) .

Za vsako aktivnost projekta je prikazan seznam glavnih izvajalcev, višina skupnih izplačil in način izbora izvajalca. V kolikor je glavni izvajalec nastopil skupaj s podizvajalci, ki niso zahtevali neposrednih plačil, je v tabeli prikazan zgolj skupni strošek, skupna vrednost plačil, ki je bila izplačana glavnemu izvajalcu. V kolikor je bilo v okviru posamezne aktivnosti izvedenih več različnih naročil pri istem izvajalcu so le ta pri posameznem izvajalcu združena (sešteta).

INVESTICIJSKA DOKUMENTACIJA

Izvajalec	Vrednost del (v EUR z DDV)	Postopek
SI Consult d.o.o.	45.750,00	Zbiranje ponudb
SKUPAJ	45.750,00	

Investicijsko dokumentacijo je v celoti izdelal SL Consult d.o.o. vrednost izvedenih del glede na ostale stroške projekta predstavlja 0,95 % in vključuje več različnih aktivnosti. Pole izdelave investicijske dokumentacije v skladu z nacionalno zakonodajo, še študijo izvedljivosti, obrazce vloge za neposredno potrditev projekta, svetovanje pri pogodbenih določilih FIDIC (novi postopki). Za kar je bilo izvedenih več postopkov zbiranja ponudb.

PROJEKTNA DOKUMENTACIJA

Izvajalec	Vrednost del (v EUR z DDV)	Postopek
Articom d.o.o.	6.832,00	Zbiranje ponudb
AU arhitekti d.o.o.	24.390,00	Zbiranje ponudb
FrancFranc d.o.o.	21.350,00	Zbiranje ponudb
Lazar d.o.o.	6.588,00	Zbiranje ponudb
Mapping, Marko Lazar s.p.	6.499,55	Zbiranje ponudb
Sono Arhitekti d.o.o.	94.720,80	Objava na portalu JN in zbiranje ponudb
Studio Kalamar d.o.o.	2.379,00	Zbiranje ponudb
SKUPAJ	162.759,35	

Pri izdelavi projektne dokumentacije je sodelovalo sedem izvajalcev. Vrednost izvedenih del glede na ostale stroške projekta predstavlja 3,38 %. Največji delež za izdelavo projekta dokumentacije je bil izplačan podjetju Sono Arhitekti d.o.o. (58 %). Pri izdelavi projektne dokumentacije za objekt so sodelovali tudi nekateri podizvajalci, ki niso zahtevali neposrednih izplačil, zato v preglednici niso samostojno prikazani. Notranjo opremo je projektiralo podjetje AU arhitekti d.o.o., kateremu je bilo izplačanih 14,99 % sredstev za izdelavo projektne dokumentacije. V okviru te aktivnosti se vodi tudi izdelava idejne zasnove razstave, ki jo je izdelalo podjetje FrancFranc d.o.o. in kateremu je bilo za ta namen izplačanih 13,12 % sredstev. Podjetje Articom d.o.o. je izdelalo recenzijsko poročilo notranje opreme PZI. Mapping, Marko Lazar s.p. in Lazar d.o.o. pa sta bila na podlagi zbiranja ponudb izbrana za izdelavo projektov za prilagoditve PZI, spremembe PZI na področju graditve priključkov, gradnjo gramoziranega parkirišča ter izdelav zaščite elektro jaška.

NAKUP ZEMLJIŠČ

Izvajalec	Vrednost del (v EUR z DDV)	Postopek
SKZGRS	2.415,59	Kupoprodajna pogodba
Vukadinovič S.	1.500,00	Kupoprodajna pogodba
Čačovič M.	3.000,00	Kupoprodajna pogodba
Gerenčer S.	1.500,00	Kupoprodajna pogodba
Ribiška družina M. Sobota	4.040,27	Kupoprodajna pogodba
Pomgrad TAP d.o.o.	13.282,30	Kupoprodajna pogodba
Regal trgovina d.o.o.	24.302,00	Kupoprodajna pogodba
Pomgrad, Gradbeno podjetje, d.d.	54.550,79	Kupoprodajna pogodba
DPN - FURS	120,00	Kupoprodajna pogodba - davek
SKUPAJ	104.710,95	

V celotni strukturi stroškov predstavljajo stroški nakupa zemljišč 2,18 %. Stroški nakupa zemljišč so nastali v letih 2018 in 2019. Nanašajo se samo na kupnino zemljišč in ne vsebujejo morebitnih drugih stroškov, ki bi ob tem nastali.

V letu 2017 so bili z vsemi lastniki nepremičnin, ki so se potrebovale za izgradnjo dovozne ceste in ostale infrastrukture, sklenjeni sporazumi o soglasju z nameravano investicijo, s katerimi so se

dogovorili tudi elementi za kasnejši odkup potrebnih nepremičnin. Pred odkupi je bilo namreč potrebno opraviti še določene geodetske odmere nepremičnin, ki so bile dokončane šele v letu 2018. V letu 2018 so bile tako sklenjene dokončne kupoprodajne pogodbe, kupnina pa je bila določena na podlagi cenitve cenilca nepremičnin mag. Milana Šadla z dne 6. 10. 2017. Vsa pridobljena zemljišča so služila za izgradnjo komunalne infrastrukture, potrebne za funkcioniranje objekta Expanso (dovozna cesta, krožišče, izgradnja kanalizacijske in druge infrastrukture). Zemljišče, kjer objekt stoji, pa je bilo že prej v lasti mestne občine.

Zaradi potreb uresničitve projekta so bila zemljišča odkupljena od osmih različnih lastnikov. Največji delež izplačil znotraj te aktivnosti je bil plačan podjetju Pomgrad d.d. in sicer 52,16 %.

ARHEOLOŠKA RAZISKOVANJA

Izvajalec	Vrednost del (v EUR z DDV)	Postopek
Pokrajinski muzej Murska Sobota	27.134,40	Zbiranje ponudb
Pomgrad d.d.	3.849,34	Zbiranje ponudb
SKUPAJ	30.983,74	

Za arheološka raziskovanja je bilo namenjenih 0,64 % sredstev. Arheološka raziskovanja je izvedel Pomurski muzej Murska Sobota, strojne izkope na platoju pa je izvedlo podjetje Pomgrad d.d. Arheološke raziskave so bile najprej potrebne za objekt paviljona, pozneje pa še za gramozno parkirišče. Pomurskemu muzeju Murska Sobota je bilo v okviru te aktivnosti izplačanih 87,58 % sredstev. Podjetju Pomgrad d.d. pa 12,42 %.

VARNOSTNI NAČRT ZA GRADNJO IN KOORDINATOR ZA VARSTVO PRI DELU (ZA GRADNJO)

Izvajalec	Vrednost del (v EUR z DDV)	Postopek
Komplast d.o.o.	2.698,27	Zbiranje ponudb
SKUPAJ	2.698,27	

V celotni strukturi stroškov predstavljajo izdelave varnostnega načrta za gradnjo in koordinatorja za varstvo pri delu (za gradnjo) najmanjši delež, in sicer predstavljajo 0,06 %. Za izdelavo varnostnega načrta za gradnjo je bilo izbrano podjetje Komplast d.o.o. to podjetje je izdelalo tudi evakuacijske načrte.

IZGRADNJA PAVILJONA

Izvajalec	Vrednost del (V EUR z DDV)	Postopek
Lumar IG d.o.o.	1.289.636,64	Objava na portalu JN in zbiranje ponudb
Pomgrad d.d.	1.200.416,11	
Riko Hiše d.o.o.	162.453,03	
SKUPAJ	2.652.505,78	

V celotni strukturi stroškov predstavlja strošek izgradnje paviljona največji odstotek, in sicer 55,13 %. Glavna izvajalca za »Gradnja objekta Vrata v Pomurje - regijski promocijski center« sta bila podjetje Lumar IG d.o.o. in Pomgrad d.d., ki sta oddala skupno ponudbo v okviru postopka JN. Podjetju Lumar IG d.o.o. je bilo izplačanih 48,62 %, podjetju Pomgrad d.d. pa 45,26 % sredstev. Pri postavitvi projekta so poleg Lumar IG d.o.o. in Pomgrad d.d. sodelovali tudi podizvajalci Riko Hiše d.o.o., Elektrostudio d.o.o. ter Plam d.o.o. Podizvajalec Riko Hiše d.o.o. je zahteval neposredna plačila, zato je v zgornji tabeli ločeno prikazan. Izplačilo temu izvajalcu predstavlja 6,18 % glede na ostala izplačila v okviru tega stroška. Ostala dva podizvajalca pa nista zahtevala neposrednih izplačil, zato v tabeli nista ločeno prikazana.

IZGRADNJA KOMUNALNIH PRIKLJUČKOV IN CESTNE INFRASTRUKTURE ZA PAVILJON

Izvajalec	Vrednost del (v EUR z DDV)	Postopek
Blisk Montaža d.d.	221.905,87	Objava na portalu JN
Pomgrad d.d.	54.078,39	Zbiranje ponudb
SKUPAJ	275.984,26	

Za izgradnjo komunalnih priključkov in cestne infrastrukture je bilo v celotni strukturi namenjenih 5,74 % sredstev. Izvajalcu Blisk Montaža d.d. je bilo izplačanih 80,40 % sredstev v okviru te aktivnosti, Pomgradu d.d. pa 19,60 %. Blisk Montaža d.d. je izvedlo priključke v skladu z javnim naročilom za izvedbo priključkov. Izvajalec Pomgrad d.d. pa je na podlagi zbiranja ponudb izvedel dodatne potke in stopnice ter uredil gramozirano parkirišče pred objektom, ki sprva ni bilo načrtovano.

DOBAVA IN VGRADNJA OPREME ZA PAVILJON, IZVEDBA PROGRAMSKE VSEBINE (PRODUKCIJA)

Izvajalec	Vrednost del (v EUR z DDV)	Postopek
Lesnina MG Oprema d.d.	164.341,79	Objava na portalu JN in zbiranje ponudb
RPS d.o.o.	424.420,69	
TSE d.o.o.	281.239,98	
Art Rebel 9 d.o.o.	444.740,30	Zbiranje ponudb
Mlacom d.o.o.	7.148,88	
SKUPAJ	1.321.891,64	

Dobava in vgradnja opreme za paviljon z izvedbo programske vsebine (produkcije) predstavlja drugi največji strošek v strukturi vseh stroškov projekta, in sicer 27,33 %. V okviru te aktivnosti predstavlja največji strošek izvedba produkcije, ki jo je izdelal izvajalec Art Rebel 9 d.o.o., in predstavlja 33,64 % stroškov te aktivnosti., sledi izvajalec RPS d.o.o., ki je izvedel vso notranjo opremo za razstavo in predstavlja 32,11 % stroškov. Tehnološko opremo za potrebe delovanja produkcije je vgradilo podjetje TSE d.o.o. Temu izvajalcu je bilo skupno izplačano 21,28 % sredstev. Gostinski del in pohištvo v poslovnem delu pa je izvedel izvajalec Lesnina MG Oprema d.d. Višina izplačil temu izvajalcu predstavlja 12,43 % glede na ostala izplačila v okviru te aktivnosti.

GRADBENI NADZOR in NADZOR NAD OPREMO

Izvajalec	Vrednost del (v EUR z DDV)	Postopek
Inženiring Pucko d.o.o.	3.452,71	Zbiranje ponudb
Štraf d.o.o.	43.482,87	Objava na portalu JN in zbiranje ponudb
SKUPAJ	46.935,58	

Za izvedbo nadzora nad gradnjo priključkov je bilo izbrano podjetje Inženiring Pucko d.o.o., izvedbo FIDIC nadzora nad gradnjo objekta in izvedbo nadzora nad dobavo in vgradnjo notranje opreme pa je izvedlo podjetje Štraf d.o.o.. Gradbeni nadzor v celotni strukturi stroškov predstavlja 0,98 %.

INFORMIRANJE IN OBVEŠČANJE JAVNOSTI

Izvajalec	Vrednost del (v EUR z DDV)	Postopek
Zgodba d.o.o.	19.774,98	Zbiranje ponudb
Radio Murski val d.o.o.	442,86	Zbiranje ponudb
SKUPAJ	20.217,84	

V celotni strukturi stroškov predstavlja informiranje in obveščanje javnosti drugi najmanjši strošek projekta. Za to aktivnost je bilo namenjenih 0,42 % sredstev. Izvajalcu Zgodba d.o.o. je bilo izplačani 97,81 % sredstev v okviru te aktivnosti.

MARKETINŠKE IN PROMOCIJSKE DEJAVNOSTI

Izvajalec	Vrednost del (v EUR z DDV)	Postopek
FrancFranc d.o.o.	17.288,50	Zbiranje ponudb, nagrada za izbor imena in logotipa
Agencija Idea d.o.o.	68.832,00	Objava na portalu JN, nagrada za izbor imena in logotipa
Tak Kolektiv društvo	500,00	Nagrada za izbor imena in logotipa
Inovatif d.o.o.	4.941,00	Zbiranje ponudb
Staša Sukič s.p.	1.887,00	Zbiranje ponudb
Frontlab d.o.o.	18.369,54	Zbiranje ponudb
Inachi raziskave in razvoj d.o.o.	1.990,00	Zbiranje ponudb
VGN Medien Holding	6.340,95	Medijska objava
SKUPAJ	120.148,99	

Marketinške in promocijske dejavnosti v celotni strukturi stroškov predstavljajo 2,64 %. Glavnino aktivnosti je izvedel izvajalec Agencija Idea d.o.o., ki je poskrbel za oglaševanje, medijske zakupe, foto in video produkcijo, tiskovine in promocijski material. Delež izplačil temu izvajalcu v okviru te aktivnosti predstavlja 57,29 %. V okviru izvedbe javnega naročila za izvedbo spletnega mesta je bil izbran izvajalec Frontlab d.o.o.. Plačilo izvajalcu Frontlab d.o.o. predstavlja 15,29 %. Izvajalec FrancFranc d.o.o., katerega delež izplačil predstavlja 14,39 % je bil izbran za pripravo vizualizacije, od

njega so bile odkupljene avtorske pravice za logotip in ime. Vključuje pa tudi izplačilo nagrade za izbor imena in logotipa. Izvajalcu VGN Medien Holding je bila plačana objava članka v reviji.

DRUGE STORITVE ZUNANJIH IZVAJALCEV

Izvajalec	Vrednost del (v EUR z DDV)	Postopek	Storitev
Sintal d.o.o.	1.661,69	Zbiranje ponudb	Snemanje celotne gradnje RPC, posnetki so se kasneje uporabili za film v Panholu
SL Consult, d.o.o.	3.416,00	Zbiranje ponudb	svetovanje pri pripravi razpisne dokumentacije za FIDIC nadzor stroški priključitve
Elektro Maribor	10.680,00	Edini ponudnik	
Gradbeni inženiring Čarni d.o.o.	366,00	Sklep UE	delo izvedenca, ki je bil imenovan v Komisijo za tehnični pregled s strani UE M. Sobota
Kumin Tadej s.p.	366,00	Sklep UE	stroški tehničnega pregleda, ki je bil imenovan v Komisijo za tehnični pregled s strani UE MS
Projektivni biro - inženiring M. Sobota, d.o.o.	512,40	Sklep UE	stroški izvedenca strojne stroke, ki je bil imenovan v Komisijo za tehnični pregled s strani UE MS
DODOMA d.o.o.	732,00	Zbiranje ponudb	stroški cenitve za določitev mesečne najemnine za gostinski lokal
Geohiša d.o.o.	671,00	Zbiranje ponudb	Priprava podatkov za vpis objekta v kataster zgradb
JG Grafika Gorenc d.o.o.	18,30	Zbiranje ponudb	izdelava tablice s hišno številko
Kuahnec Z.	315,00	Zbiranje ponudb	pravno svetovanje
SIB d.o.o.	1.525,00	Zbiranje ponudb	pravno svetovanje
DOMNET s.p.	628,70	Zbiranje ponudb	izvedba telekomunikacijske opreme
Elektrostudio d.o.o.	2.683,22	Zbiranje ponudb	Dodatno naročena dela za elektroinštalacije, ki niso bila zajeta v popisih za izgradnjo paviljona in jih je bilo potrebno izvesti pred predajo v upravljanje
Komunala , javno podjetje d.o.o.	3.589,24	Zbiranje ponudb	postavitev košev
SKUPAJ	27.164,55		

V celotni strukturi stroškov predstavljajo druge storitve zunanjih izvajalcev 0,56 %. Ta aktivnost sprva ni bila načrtovana, vendar se je tekom izvajanja projekta izkazalo, da nastajajo še nekateri stroški, ki sprva niso bili načrtovani in jih je težko umestiti v eno od že opredeljenih kategorij. In sicer stroški

vezani na tehnični prevzem, stroški izdelave hišne številke, stroški pravnega svetovanja, cenitve, priključitve na elektro omrežje ipd. Največji strošek v okviru te aktivnosti predstavlja ravno strošek priključitve, ki je bil plačan Elektro Maribor in predstavlja 39,32 %.

5.4.1 Pregled skupnih vrednosti po izvajalcih

Na podlagi podatkov ugotavljamo, da je v okviru projekta sodelovalo več kot 50 različnih izvajalcev (**Tabela 6**), če prištejemo še vse podizvajalce, katerih ločenih višin pačil nimamo prikazanih, se približamo številki 60.

Skupno je bil največji delež (dobrih 54 %) plačil je bil izplačan podjetjema Pomgrad d.d. in LUMAR IG d.o.o., ki sta bila glavna izvajalca pri gradnji paviljona in pomožnega objekta. Podjetje Pomgrad d.d. je glede na višino izplačil prejelo največji delež. V okviru projekta je poleg gradnje paviljona in pomožnega objekta izvedlo še nekatere druge storitve, npr. gradnja gramoziranega parkirišča, ureditev stopnic in potk, od njega pa so bila odkupljena tudi zemljišča. Sledi izplačilo podjetju Art Rebel 9, ki je vzpostavilo produkcijo. Četrty največji delež izplačil pa je bil izveden podjetju RPS d.o.o., ki je bilo izvajalec notranje opreme in drugih obrtniških del za razstavo. Dobrih 92,7 % izplačil je bilo izvedenih prvim desetim izvajalcem kot jih navaja spodnja tabela. Najmanjši strošek projekta predstavljajo stroški tehničnega prevzema, cenitev, plačilo davka na nepremičnine in izdelava hišne številke.

Tabela 6: Višina plačil po izvajalcih

Zap. št.	Izvajalec	Skupna vrednost (v EUR z DDV)	Odstotek (v %)
1	Pomgrad d.d.	1.312.894,63	27,29
2	Lumar IG d.o.o.	1.289.636,64	26,80
3	Art Rebel 9 d.o.o.	444.740,30	9,24
4	RPS d.o.o.	424.420,69	8,82
5	TSE d.o.o.	281.239,98	5,84
6	Blisk Montaža d.d.	221.905,87	4,61
7	Lesnina MG Oprema d.d.	164.341,79	3,42
8	Riko Hiše d.o.o.	162.453,03	3,38
9	Sono Arhitekti d.o.o.	94.720,80	1,97
10	Agencija Idea d.o.o.	68.832,00	1,43
11	Sl. Consult d.o.o.	49.166,00	1,02
12	Štraf d.o.o.	43.482,87	0,90
13	FrancFranc d.o.o.	38.638,50	0,80
14	Pokrajinski muzej Murska Sobota	27.134,40	0,56
15	AU arhitekti d.o.o.	24.390,00	0,51
16	Regal trgovina d.o.o.	24.302,00	0,51
17	Zgodba d.o.o.	19.774,98	0,41
18	Frontlab d.o.o.	18.369,54	0,38
19	Pomgrad TAP d.o.o.	13.282,30	0,28
20	Elektro Maribor	10.680,00	0,22

Zap. št.	Izvajalec	Skupna vrednost (v EUR z DDV)	Odstotek (v %)
21	Mlacom d.o.o.	7.148,88	0,15
22	Articom d.o.o.	6.832,00	0,14
23	Lazar d.o.o.	6.588,00	0,14
24	Maping, Marko Lazar s.p.	6.499,55	0,14
25	VGN Medien Holding	6.340,95	0,13
26	Inovatif d.o.o.	4.941,00	0,10
27	Ribiška družina M. Sobota	4.040,27	0,08
28	Komunala, javno podjetje d.o.o.	3.589,24	0,07
29	Inženiring Pucko d.o.o.	3.452,71	0,07
30	Čačovič M.	3.000,00	0,06
31	Komplast d.o.o.	2.698,27	0,06
32	Elektrostudio d.o.o.	2.683,22	0,06
33	SKZGRS	2.415,59	0,05
34	Studio Kalamar d.o.o.	2.379,00	0,05
35	Inachi raziskave in razvoj d.o.o.	1.990,00	0,04
36	Staša Sukič s.p.	1.887,00	0,04
37	Sintal d.o.o.	1.661,69	0,03
38	SIB d.o.o.	1.525,00	0,03
39	Vukadinovič S.	1.500,00	0,03
40	Gerenčer S.	1.500,00	0,03
41	DODOMA d.o.o.	732,00	0,02
42	Geohiša d.o.o.	671,00	0,01
43	DOMNET s.p.	628,70	0,01
44	Projektivni biro-inženiring M. Sobota, d.o.o.	512,40	0,01
45	Tak Kolektiv društvo	500,00	0,01
46	Radio Murski val d.o.o.	442,86	0,01
47	Gradbeni inženiring Čarni d.o.o.	366,00	0,01
48	Kumin Tadej s.p.	366,00	0,01
49	Kuahnec Z.	315,00	0,01
50	FURS	120,00	0,00
51	JG Grafika Gorenc d.o.o.	18,30	0,00
	SKUPAJ	4.811.750,95	100,00

5.5 Pregled javnih naročil objavljenih na portalu

V nadaljevanju (Tabela 7 do Tabela 12) so prikazana vsa javna naročila v zvezi s projektom »Vrata v Pomurje - regijski promocijski center«, ki so bila objavljena na Portalu javnih naročil. Vseh šest javnih naročil je predstavlja čez 90 % celotne vrednosti projekta, ostala dela so bila oddana po postopkih

zbiranja ponudb, oz. so se stroški nanašali na edine izvajalce (kot npr. soglasje za elektro priključek), ali pa so se vodili po drugih predpisanih postopkih (npr. nakup zemljišč).

Pri posameznih javnih naročilih so prikazani tudi vsi aneks/dodatki k osnovnim pogodbam, ter razlogi zanje. Razvidne so tudi končne pogodbene vrednosti z vključenimi morebitnimi povečanji (aneksi).

Tabela 7: Javno naročilo projektne dokumentacije za paviljon

Štev. JN in vrsta postopka	Naziv javnega naročila (pogodba / aneks)	Izvajalec	Pogodbena vrednost	Datum sklenitve
JN007954/2016-W01, dne 22. 12. 2016 - NMV (1 ponudba)	Izdelava projektne dokumentacije za objekt Vrata v Pomurje – Regijski promocijski center	SONO ARHITEKTI d.o.o., Lokavec 41a, 5270 Ajdovščina	63.610,80	31.1.2017
	Aneks št. 1 Dodatna dela - sprem. PGD in PZI	SONO ARHITEKTI d.o.o.	18.910,00	28.4.2017
	Končna pogodbena vrednost		82.520,80	

Tabela 8: Javno naročilo gradnje komunalne in cestne infrastrukture in priključkov

Štev. JN in vrsta postopka	Naziv javnega naročila (pogodba / aneks)	Izvajalec	Pogodbena vrednost	Datum sklenitve
JN003333/2017-W01, z dne 14. 4. 2017 - NMV (4 ponudbe)	Naročilo izvedba priključkov za »Vrata v Pomurje – Regijski promocijski center«	BLISK MONTAŽA d.d. MURSKA SOBOTA, Pleše 9, 9000 Murska Sobota	185.427,30	26.6.2017
	Aneks št. 1 Dodatna dela in prilagoditve	BLISK MONTAŽA d.d.	11.817,49	12.9.2017
	Končni obračun (kot izven sodna poravnava in ugotovitev končne vrednosti)	BLISK MONTAŽA d.d.	24.661,07	4.7.2018
	Končna pogodbena vrednost		221.905,86	

Tabela 9: Javno naročilo gradnje paviljona (FIDIC Rdeča knjiga)

Štev. JN in vrsta postopka	Naziv javnega naročila (pogodba / aneks)	Izvajalec	Pogodbena vrednost	Datum sklenitve
JN006416/2017-B01 z dne 30. 6. 2017-odprti postopek (2 ponudbi)	Gradnja objekta Vrata v Pomurje - regijski promocijski center	LUMAR IG d.o.o., Limbuška cesta 32a, 2000 Maribor v skupni ponudbi s POMGRAD d.d., Bakovska ulica 31, 9000 M. Sobota	2.431.964,01	3.10.2017
	Dodatek št. 1 podizvajalci: Plam d.o.o. in Riko Hiše d.o.o.	LUMAR IG d.o.o. in POMGRAD d.d.	/	21.12.2017
	Dodatek št. 2 podizvajalec: Elektrostudio d.o.o.	LUMAR IG d.o.o. in POMGRAD d.d.	/	5.2.2018

Štev. JN in vrsta postopka	Naziv javnega naročila (pogodba / aneks)	Izvajalec	Pogodbena vrednost	Datum sklenitve
	Dodatek št. 2A: odstop od zahteve za neposredna plačila podizvajalcev	LUMAR IG d.o.o. in POMGRAD d.d.	/	13.2.2018
	Dodatek št. 3 Podaljšanje roka	LUMAR IG d.o.o. in POMGRAD d.d.	/	13.6.2018
	Dodatek št. 4 Spremembe in prilagoditve in podaljšanje roka	LUMAR IG d.o.o. in POMGRAD d.d.	189.403,59	20.7.2018
	Dodatek št. 5 Podaljšanje roka	LUMAR IG d.o.o. in POMGRAD d.d.	/	3.9.2018
	Dodatek št. 6 Dodatna dela in prilagoditve in podaljšanje roka	LUMAR IG d.o.o. in POMGRAD d.d.	32.425,90	19.8.2019
	Končna pogodbena vrednost		2.653.793,50	

Tabela 10: Javno naročilo gradbenega nadzora za paviljon (FIDIC Bela knjiga)

Štev. JN in vrsta postopka	Naziv javnega naročila (pogodba / aneks)	Izvajalec	Pogodbena vrednost	Datum sklenitve
JN007884/2017-W01 z dne 31. 8. 2017- NMV (2 ponudbi)	Storitve inženirja po pogodbenih določenih FIDIC in nadzornika po Zakonu o graditvi objektov pri izvedbi projekta »GRADNJA OBJEKTA VRATA V POMURJE – REGIJSKI PROMOCIJSKI CENTER«	ŠTRAF d.o.o., Skorba 40a, 2288 Hajdina	21.228,00	10.10.2017
	Aneks št. 1 Podaljšanje roka izvedbe (zaradi podaljšanja gradnje)	ŠTRAF d.o.o.	/	8.7.2019
	Aneks št. 2 Dodatna dela (zaradi sprem. PGD in PZI in spremembe GD)	ŠTRAF d.o.o.	3.769,80	25.11.2019
	Končna pogodbena vrednost		24.997,80	

Tabela 11: Javno naročilo opreme in produkcije

Štev. JN in vrsta postopka	Naziv javnega naročila (pogodba / aneks)	Izvajalec	Pogodbena vrednost	Datum sklenitve
JN001703/2018-B01, dne 19. 3. 2018 - odprti postopek (za vsak sklop: 1 ponudba)	Dobava, izdelava in vgradnja okoljsko manj obremenjujoče notranje opreme ter izvedba produkcije za objekt »VRATA V POMURJE – REGIJSKI PROMOCIJSKI CENTER«	različni izvajalci za posamezni sklop (Sklop 1, Sklop 2, Sklop 3)	1.319.756,64	
	SKLOP 1: Oprema kuhinje in ostalih prostorov	LESNINA MG OPREMA d.d., Parmova ulica 53, 1000 Ljubljana	174.990,10	27.6.2018
	Izravnalni aneks uskladitev na končno vrednost	Lesnina MG OPREMA d.d.	-10.648,32	12.4.2019
	Končna pog. vrednost Sklop 1		164.341,78	

Štev. JN in vrsta postopka	Naziv javnega naročila (pogodba / aneks)	Izvajalec	Pogodbeni vrednost	Datum sklenitve
	SKLOP 2: Oprema in druga obrtniška dela za razstavo	RPS d.o.o. Ljubljana, Šibeniška ulica 18, 1000 Ljubljana	420.054,86	22.6.2018
	Dodatek št. Podaljšanje roka izvedbe	RPS d.o.o.	/	19.10.2018
	Izravnalni aneks uskladitev na končno vrednost	RPS d.o.o.	-100,59	12.4.2019
	Končna pog. vrednost Sklop 2:		419.954,27	
	SKLOP 3: Tehnološka oprema in produkcija	TSE d.o.o. Ljubljana, Tržaška cesta 126, 1000 Ljubljana	724.711,68	27.6.2018
	Dodatek št. 1: Podaljšanje roka izvedbe	TSE d.o.o.	/	24.10.2018
	Izravnalni aneks: Zmanjšanje vrednosti (uskladitev z izvedbo)	TSE d.o.o.	-7.390,74	12.4.2019
	Končna pog. vrednost Sklop 3:		717.320,94	
	Končna pogodbeni vrednost Sklop 1 + Sklop 2 + Sklop 3	Lesnina d.d. + RPS d.o.o. + TSE d.o.o.	1.301.616,99	

Tabela 12: Javno naročilo za marketing in promocijo

Štev. JN in vrsta postopka	Naziv javnega naročila (pogodba / aneks)	Izvajalec	Pogodbeni vrednost	Datum sklenitve
JN004727/2018-W01, z dne 11. 7. 2018- NMV (za vsak sklop: 2 ponudbi)	PRIRAVA KOMUNIKACIJSKIH ORODIJ IN PROMOCIJSKO-MARKETINSKIH AKTIVNOSTI ZA GOSPODARSKO IN TURISTIČNO STIČIŠČE ZA PROJEKT »VRATA V POMURJE – REGIJSKI PROMOCIJSKI CENTER«	Agencija IDEA, družba za tržno komuniciranje in svetovanje, d.o.o., Kocljeva ulica 9, Murska Sobota (za Sklop 1 in 2)	67.832,00	24.8.2018
	Sklop 1: Foto in video produkcija, tiskovine in promocijski material	Agencija IDEA d.o.o	30.195,00	
	Aneks št. 1: Podaljšanje roka izvedbe	Agencija IDEA d.o.o.	/	22.10.2018
	Sklop 2: Medijski zakupi	Agencija IDEA d.o.o	37.637,00	
	Končna pogodbeni vrednost Sklop 1 + Sklop 2	Agencija IDEA d.o.o.	67.832,00	

6 VIRI FINANCIRANJA

6.1 Viri financiranja projekta

Celotna vrednost projekta znaša 4.811.750,95 EUR. Naložbo je sofinancirala Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo iz naslova Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010—2019 (Uradni list RS, št. 87/09, 82/15 in 27/17), Spremenjenega Programa spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije v obdobju 2010—2017.

Projekt je v skupni višini 3.580.717,50 EUR sofinanciran s sredstvi iz naslova t.i. Pomurskega zakona in mehanizma CTN iz naslova Evropskega sklada za regionalni razvoj, kar predstavlja 74,42 % sofinanciranja. Razliko do skupne vrednosti projekta v višini 1.231.033,45 EUR je kril MOMS z lastnimi sredstvi.

Več kot polovico sredstev predstavljajo t.i. nepovratna sredstva iz naslova CTN, in sicer v višini 2.580.717,50 EUR je prispevek iz naslova Evropskega sklada za regionalni razvoj, kjer 80 % krije EU, 20 % pa je iz proračuna RS. Iz naslova t.i. Pomurskega zakona pa je bilo sofinanciranje v višini 1.000.000 EUR.

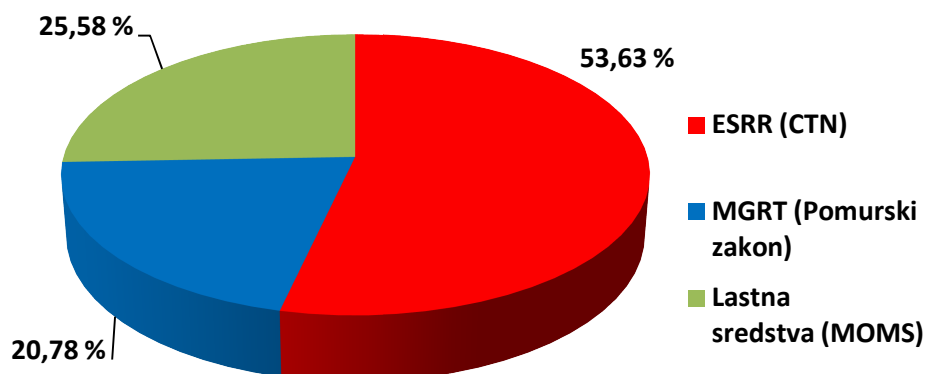
Stroški sofinancirani iz naslova t.i. Pomurskega zakona so neupravičeni do sofinanciranja iz naslova Evropskega sklada za regionalni razvoj in obratno. Na ta način je bila narejena razmejitev med različnima viroma sofinanciranja z namenom izkazovanja, da ne gre za dvojno sofinanciranje istih stroškov.

Tabela 13: Viri financiranja projekta

Viri financiranja	Vrednost (v EUR z DDV)	v %
EU CTN SKUPAJ	2.580.717,50	53,63
<i>ESRR – EU prispevek (CTN)</i>	2.064.574,00	80,00
<i>ESRR – RS prispevek (CTN)</i>	516.143,50	20,00
MGRT (Pomurski zakon)	1.000.000,00	20,78
Lastna sredstva (MOMS)	1.231.033,45	25,58
SKUPAJ	4.811.750,95	100,00

Iz **Grafikona 2** so vidni deleži financiranja po posameznih financiranjih, in sicer MOMS, Pomurski zakon in CTN.

Grafikon 2: Viri financiranja projekta

6.2 Viri financiranja po letih

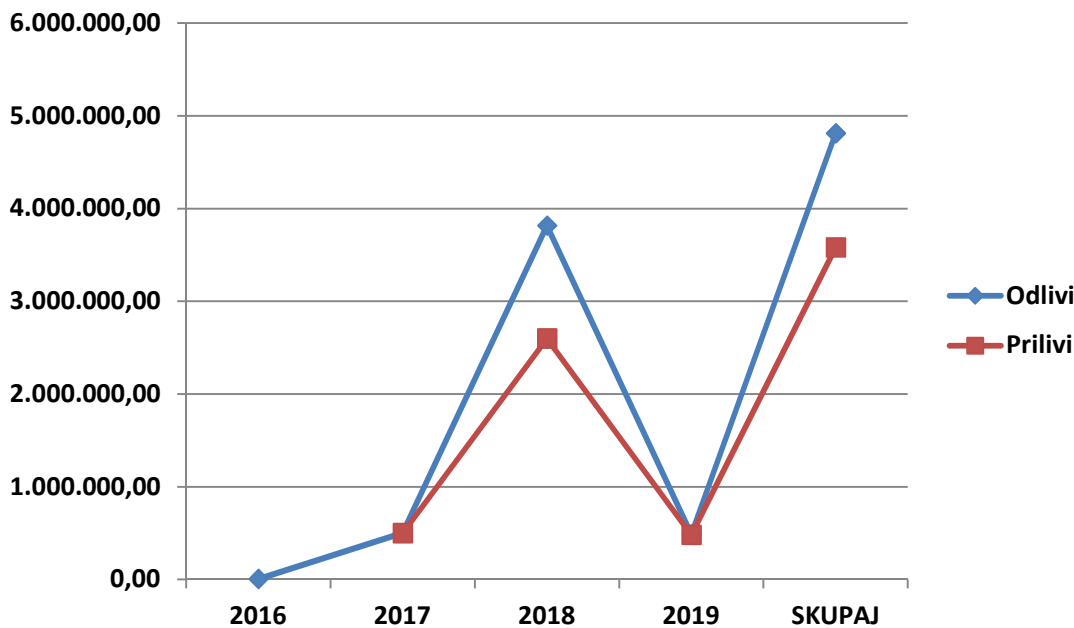
Spodnja tabela prikazuje vire financiranja projekta po posameznih letih. Stroški nastali v letu 2016 so bili v celoti plačani z lastnimi sredstvi, torej MOMS. Stroški, nastali v letu 2017 so bili skoraj v celoti financirani iz naslova t.i. Pomurskega zakona. Stroški nastali v letu 2018 pa so bili financirani tako iz naslova Pomurskega zakona, CTN kot tudi lastnimi sredstvi. Posebnost pa je tudi ta, da so stroški, nastali v letu 2018 bili delno sofinancirani šele v letu 2019 in je bilo tako za leto 2018 manj stroškov financiranih iz naslova proračuna MOMS in več iz naslova ESRR. Med tem, ko so stroški, ki so nastali v letu 2019 bili v celoti financirani iz naslova proračuna MOMS.

Tabela 14: Viri financiranja projekta po letih izvajanja projekta in vir priliva (v EUR)

Leto/Vir	MOMS (v EUR)	CTN (v EUR)	Pomurski zakon (v EUR)	Vir priliva
2016	6.450,75			
2017	2.501,61		500.000,00	1. zahtevak PZ
2018	1.217.028,92	171.752,24	380.591,65	1. zahtevak CTN, 2. zahtevak PZ
		205.377,89	119.408,35	2. zahtevak CTN, 3. zahtevak PZ
		1.721.622,32		3. zahtevak CTN
2019	5.052,17	207.439,70		4. zahtevak CTN
		124.172,39		5. zahtevak CTN
		150.352,96		6. zahtevak CTN
SKUPAJ	1.231.033,45	2.580.717,50	1.000.000,00	

Iz **Grafikona 3** je razvidno kako so za projekt po letih na transakcijski račun MOMS pritekala sofinancerska sredstva za sofinanciranje projekta in kako so se gibali izdatki. Razkorak med odlivi in prilivi predstavlja lasten proračunski delež MOMS.

Grafikon 3: Gibanje odlivov in prilivov na račun MOMS (v EUR)

6.3 Potek aktivnosti v zvezi s pridobivanjem sofinancerskih sredstev

Spodnja tabela prikazuje pregled ključnih aktivnosti v povezavi z izvajanjem projekta z vidika pridobivanja sredstev iz naslova t.i. Pomurskega zakona in Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Za uspešno črpanje nepovratnih sredstev je bilo potrebno izvesti številne korake, pridobiti različna soglasja, mnenja, izdelati dokumentacijo in izpolniti različne obrazce. Ključno pri vsem tem pa je bilo, da se je vloga na koncu uskladila s sofinancerjem in so bila na podlagi zahtevkov črana nepovratna sredstva.

MOMS je marca 2016 kandidiral na Poziv za upravljavca paviljona EXPO Milano 2015. Oktobra 2016 je bil sklenjen Dogovor o prenosu upravljanja s SPIRIT Slovenija.

Novembra 2017 je bila podpisana Pogodba o sofinanciranju projekta Promocija regije v obdobju 2016—2019 – Vrata v Pomurje, št. C2130-17Z960601 z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo, ki je projekt sofinanciralo na podlagi zakona, ki ureja razvojno podporo pomurski regiji. V letih 2017 in 2018 je bilo iz tega naslova izplačanih 1.000.000 EUR nepovratnih sredstev.

MOMS je s projektom »Vrata v Pomurje – regijski promocijski center« junija 2017 kandidirala na prvo Povabilo k predložitvi vlog za sofinanciranje operacij Prednostne naložbe 6.3, Specifični cilj 1: Učinkovita raba prostora na urbanih območjih, ki ga je objavilo Združenje mestnih občin Slovenije, za nepovratna sredstva iz naslova CTN. Na podlagi seznama izbranih operacij na Skupščini ZMOS, ki je bil objavljen avgusta 2018, in Obvestila Ministrstva za okolje in prostor (v nadaljevanju: MOP) o ustreznosti postopka izbora operacij ZMOS, je januarja 2018 oddala vlogo za II. fazo postopka neposredne potrditve operacij na MOP. Na podlagi usklajene vloge z MOP je SVRK maja 2018 izdala Odločitev o podpori št. 6-3/5/MOP/0 za operacijo »Vrata v Pomurje – regijski promocijski center« in s tem formalno potrdila vlogo in odobrila sofinanciranje projekta. Konec julija 2018 je MOP izdal Sklep o sofinanciranju operacije »Vrata v Pomurje – regijski promocijski center«, v katerem je določil znesek sofinanciranja tega projekta. Oktobra 2018 je bila podpisana sofinancerska pogodba z MOP,

decembra 2018 pa so bila izplačana prva nepovratna sredstva iz naslova mehanizma CTN. Januarja 2019 je SVRK izdala spremembo odločitve o podpori, s katero je podaljšala obdobje izvajanja projekta in odobrila skupno vrednost projekta. Aprila 2019 je bil z MOP sklenjen aneks k sofinancerski pogodbi. Septembra 2019 so bila v celoti počrpana vsa nepovratna sredstva. Projekt se je zaključil konec leta 2019.

Kljub zaključku projekta pa s posredniškim organom (MOP) in organom upravljanja (SVRK) tečejo številne aktivnosti, vezane na spremljanje in poročanje.

Tabela 15: Pregled ključnih aktivnosti z vidika črpanja sredstev iz naslova Pomurskega zakona in Evropskega sklada za regionalni razvoj

Pregled aktivnosti	Nosilec	Datum nastanka oz. zaključka
Kandidatura za upravljavca EXPO Milano 2015	MOMS	Marec 2016
Začetek projekta	MOMS	5. 9. 2016
Dogovor o prenosu upravljanja	SPIRIT Slovenija	Oktober 2016
Uvrstitev projekta v IN TUS	MOMS	20. 3. 2017
Oddaja vloge na ZMOS	MOMS	26. 6. 2017
ZMOS potrdi Seznam izbranih operacij	ZMOS	11. 8. 2017
Dokumentacija za sofinanciranje iz naslova PZ	MOMS	28. 9. 2017
Sklenjena sofinancerska pogodba PZ	MGRT:MOMS	9.11.2017
Oddaja vloge 2. faza na MOP	MOMS	31. 1. 2018
SVRK izda Odločitev o podpori	SVRK	21. 5. 2018
Aneks št. 1 k sofinancerski pogodbi PZ	MGRT:MOMS	28. 6. 2018
Državni NRP	MF	20.07.2018
MOP izda Sklep o sofinanciranju	MOMS	30. 7. 2018
Sklenjena Sofinancerska pogodba	MOP:MOMS	18. 10. 2018
Možen vnos v e-MA	MOP	25. 10. 2018
MOMS vloži 1. zahtevek za izplačilo	MOMS	5. 11. 2018
Predlog za spremembo odločitve o podpori (<i>podaljšanje roka izvajanja, vrednost projekta</i>)	MOMS	5. 12. 2018
Prvo izplačilo sredstev	MF	20. 12. 2018
Sprememba odločitve o podpori	SVRK	18. 1. 2019
Kontrola na kraju samem	MOP	18. 3. 2019
Sklenjen Aneks k sofinancerski pogodbi	MOP:MOMS	12. 4. 2019
Zaključek črpanja sredstev	MOP, MF	13. 8. 2019
Zaključek projekta	MOMS	31. 12. 2019
Predlog za spremembo odločitve o podpori (<i>uskladitev s končnim stanjem</i>)	MOMS	17. 4. 2020
Obveznost spremljanja	MOMS, MOP, SVRK	31. 12. 2024

6.4 Pregled zahtevkov in črpanja sofinancerskih sredstev

V letih 2017, 2018 in 2019 je bilo skupaj vloženih 9 zahtevkov za izplačilo nepovratnih sredstev. Vsa razpoložljiva sredstva za ta namen smo uspešno počrpali.

Sredstva iz naslova t.i. Pomurskega zakona so bila izplačana na podlagi treh zahtevkov, in sicer enega v višini 500.000,00 EUR v letu 2017, ter dveh zahtevkov v skupni višini 500.000,00 EUR v letu 2018.

Drugi vir nepovratnih sredstev pa je ESRR. Sredstva za sofinanciranje projekta v višini 2.580.717,50 EUR so bila črpana na podlagi šestih zahtevkov za izplačilo sredstev, in sicer treh v letu 2018 v skupni višini 2.098.752,45 EUR, preostanek pa na podlagi treh zahtevkov v letu 2019 v skupni višini 481.965,05 EUR.

K vložitvi zahtevkov iz naslova ESRR v letu 2018 se je pristopilo takoj po sklenitvi sofinancerske pogodbe z MOP in bilo decembra 2018 počrpanih 81,3 % sredstev. V letu 2019 pa so bili takoj po sklenitvi aneksa k sofinancerski pogodbi vloženi še trije zahtevki za izplačilo sredstev, ter tako počrpan preostanek sredstev. Vsa sredstva so bila počrpana v skladu z načrtovanimi roki.

Tabela 16: Pregled zahtevkov za črpanje nepovratnih sredstev

Št. zahtevka	Datum vložitve zahtevka	Datum prejema sredstev	Znesek (v EUR z DDV)	Vir priliva
309-0010/2017-3	16. 11. 2017	18. 12. 2017	500.000,00	PZ
309-0010/2017-7	21. 9. 2018	22. 10. 2018	380.591,65	PZ
309-0010/2017-7	9. 11. 2018	12. 12. 2018	119.408,35	PZ
OP20.03126.i00008	30. 11. 2018	20. 12. 2018	171.752,24	CTN
OP20.03126.i00010	30. 11. 2018	20. 12. 2018	205.377,89	CTN
OP20.03126.i00011	5. 12. 2018	24. 12. 2018	1.721.622,32	CTN
OP20.03126.i00012	26. 4. 2019	12. 6. 2019	207.439,70	CTN
OP20.03126.i00013	9. 5. 2019	23. 5. 2019	124.172,39	CTN
OP20.03126.i00015	25. 7. 2019	13. 8. 2019	150.352,96	CTN
Pomurski zakon (SKUPAJ)			1.000.000,00	
CTN (SKUPAJ)			2.580.717,50	
SKUPAJ nepovratna sredstva			3.580.717,50	

7 DOSEŽENI CILJI PROJEKTA

Operacija se izvaja v okviru OP EKP 2014–2020, prednostne osi 6: »Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti«, prednostne naložbe 6.3 »Sprejemanje ukrepov za izboljšanje urbanega okolja, oživitve mest, sanacijo in dekontaminacijo degradiranih zemljišč (vključno z območji, na katerih poteka preobrazba), zmanjšanje onesnaženosti zraka in spodbujanje ukrepov za zmanjšanje hrupa«, specifičnega cilja 6.3.1 »Učinkovita raba prostora v urbanih območjih«.

Tabela 17: Prispevek projekta h kazalnikom rezultata in učinka OP EKP 2014–2020

Kazalnik rezultata	Naziv Kazalnika rezultata	Ocena prispevka k kazalniku	Realizirana vrednost	Kazalnik učinka	Naziv kazalnika učinka	Ocena prispevka projekta k kazalniku	Realizirana vrednost
6.9	Površina nerevitaliziranih površin v mestih, v katerih se izvajajo TUS (ha)	0,6337	0,89	CO37	Št. prebivalcev, ki živijo na območjih s celostnimi strategijami za urbani razvoj (št. oseb)	18.924	18.730
				CO38	Odprt prostor, ustvarjen ali saniran na urbanih območjih (m ²)	5.087,96	7.987,96
				CO39	Javne ali poslovne stavbe, zgrajene ali prenovljene na urbanih območjih (m ²)	1.249,59	1.249,59

MOMS mora preko informacijskega sistema e-MA letno poročati o doseganju kazalnikov rezultata in učinka. Spremljanje kazalnikov je tudi ena izmed petletnih obveznosti po zaključku projekta.

Prispevek h kazalniku rezultata **6.9 Površina nerevitaliziranih površin v mestih, v katerih se izvajajo TUS (ha)** je bil višji od načrtovanega, saj je prišteta tudi površina na kateri se je uredilo gramozirano parkirišče.

Prispevek h kazalniku učinka **CO37 Število prebivalcev, ki živijo na območjih s celostnimi strategijami za urbani razvoj (št. oseb)** je bil ob zaključku projekta nižji od načrtovanega. Po podatkih Statističnega urada RS, ki se nanašajo na leto 2019 je na območju MOMS število prebivalcev sicer upadlo. Upamo pa, da se ta trend upadanja števila prebivalcev ne bo nadaljeval tudi v prihodnje.

Prispevek h kazalniku **CO38 Odprt prostor, ustvarjen ali saniran na urbanih območjih (m²)** je bil višji od načrtovanega, saj je bilo dodatno urejeno še gramozno parkirišče na površini 2.900,00 m², ki sprva ni bilo načrtovano.

Prispevek h kazalniku **CO39 Javne ali poslovne stavbe, zgrajene ali prenovljene na urbanih območjih (m²)** je bil dosežen, saj je bil paviljon zgrajen v skladu z načrti (gradbenim dovoljenjem).

Projekt je prispeva tudi k uresničitvi strateških in operativnih ciljev, ki so bili določeni v TUS in TUS. Strateške in operativne cilje TUS zasledujejo tudi drugi projekti, ki so se že izvedli, ali pa se še bodo izvedli na območju MOMS. Kot je razvidno iz tabel v nadaljevanju se ja na račun izvedenega projekta povečalo število obiskovalcev, in se na ta način zasleduje operativni cilj TUS. Do zaprtja Interaktivnega doživljajskega parka Expanso, zaradi pojava širjenja nalezljive bolezni COVID-19 je doživljajski park obiskalo 19.560 obiskovalcev.

Prispevek projekta k operativnemu cilju TUS **IV.1a. 60.000 m² obnovljenega javnega odprtega prostora predstavlja** dobrih 13 %.

Ravno tako prispeva k operativnemu cilju **IV.2. 20.000 m² obnovljenih oziroma na novo zgrajenih javnih ali poslovnih stavb**, saj je bil zgrajen paviljon Expanso in t.i. pomožni objekt.

V paviljonu in ob njem so se v lanskem letu odvili številni novi dogodki. Po podatkih upravljavca je bilo samo v letu 2019 50 različnih dogodkov v poslovnem središču, dodatnih 30 pa zunaj. Zato celo močno presega vrednosti določene v operativnem cilju **IV.1b. 35 novih dogodkov/aktivnosti (za aktivno in živahno mesto)**.

Tabela 18: Strateški in operativni cilji TUS 2014–2020

Specifični cilj OP	Strateški cilj TUS (2014–2020)	Operativni cilj TUS (2014–2020)
1. Učinkovita raba prostora v urbanih območjih	a. gospodarska rast in razvoj	I.3 110.000 več obiskovalcev
	c. prepoznavna turistična regija	IV.1a. 60.000 m ² obnovljenega javnega odprtega prostora
	m. privlačen in urejen življenjski prostor za vse generacije	IV.1b. 35 novih dogodkov/aktivnosti (za aktivno in živahno mesto) IV.2. 20.000 m ² obnovljenih oziroma na novo zgrajenih javnih ali poslovnih stavb

Tabela 19: Ocena prispevka projekta h kazalnikom IN TUS

Naziv kazalnika TUS	Ocena prispevka projekta h kazalniku TUS	Realizirana vrednost
I.3 Število obiskovalcev	110.000 (kumulativno doseženo leta 2021)	19.560
IV.1a. Površina obnovljenega javnega odprtega prostora (v m ²)	5.087,96	7.987,96
IV.1b. Število novih dogodkov/aktivnosti (za aktivno in živahno mesto)	1	50 (poslovni prostor) + 30 (zunaj)
IV.2. Površina obnovljenih oziroma na novo zgrajenih javnih ali poslovnih stavb (v m ²)	1.249,59	1.249,59

Kot izhaja iz podatkov, ki so prikazani v zgornji tabeli so praktično vsi kazalniki IN TUS doseženi. Ciljno leto za doseg kazalnika 110.000 obiskovalcev je 2021, zato je za uresničitev tega kazalnika še nekaj časa. Dejstvo pa je, da je vse odvisno tudi od trenutnih razmer, ko ne vemo, kako se bodo v prihodnosti odvijale omejitve zaradi širjenja bolezni COVID-19.

S projektom so bili doseženi tudi cilji Programa spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regij za obdobje 2010 – 2019, saj j bil z izgradnjo in vzpostavitvijo regijskega promocijskega centra, v Pomurski regiji vzpostavljen edinstven objekt za turistično in gospodarsko promocijo regije.

Z izvedbo projekta so bili doseženi tudi razvojni cilji Mestne občine Murska Sobota. MOMS je z izvedbo investicije in vzpostavitvijo regijskega promocijskega centra, pridobila prvi tovrstni turistično-promocijski objekt v mestni občini in se z njim postavila na turistični zemljevid Slovenije in Evrope, ter se z njim postavila ob bok drugim turističnim mestom. Mestna občina Murska Sobota za leto 2019 tudi prejela največje priznanje Pomurske turistične zveze - **kipec štoklje** za dolgoletno spodbujanje razvoja zasebne in javne turistične dejavnosti v celotni regiji, k čemur je veliko prispeval prav RPC EXPANO.

8 UPRAVLJANJE OBJEKTA

8.1 Predaja objekta v upravljanje Razvojnemu centru Murska Sobota

Župan MOMS je dne 19. 3. 2019 sprejel Sklep o določitvi upravljavca stvarnega premoženja v lasti mestne občine, št. 7113-0006/2019-1 (500) s katerim je za upravljavca stvarnega premoženja MOMS - objekta Expanso s pripadajočim zemljiščem, določil javni zavod Razvojni center Murska Sobota (v nadaljevanju: RCMS). Na podlagi sklepa je bila med mestno občino in RCMS, dne 27. 3. 2019 sklenjena Pogodba o prenosu premoženja v lasti Mestne občine Murska Sobota v upravljanje. Pogodba je sklenjena z nedoločen čas.

V upravljanje je tako bilo predano celotno premoženje v lasti mestne občine in sicer nepremičnina parc. št. 5057/2 k.o. Murska Sobota, površine 7.460 m², ki v naravi predstavlja objekt Expanso s pripadajočim zemljiščem in opremo, ki je bil izgrajen s pomočjo EU sredstev, razen dela pomožnega objekta – pritličnih prostorov sanitarij in skladišča ter gramoziranega parkirišča. Sestavni del pogodbe je tudi seznam osnovnih sredstev (opreme, ki se nahaja v objektu) in je ravno tako predana v upravljanje.

S pogodbo se ureja medsebojna razmerja med lastnikom objekta (MOMS) in upravljavcem RCMS. V pogodbi je določeno, kaj obsega upravljanje objekta, ravno tako pa so določene obveznosti upravljavca kot tudi obveznosti lastnika objekta. S pogodbo je dogovorjeno, da se mora naložba uporabljati v skladu s predpisi o ravnanju s stvarnim premoženjem države in samoupravnih lokalnih skupnosti, to pogodbo in v skladu z namenom, za katerega so bila dodeljena oziroma izplačana finančna sredstva EU in RS mestni občini.

Glede na knjigovodsko stanje z dne 20. 3. 2019 je bila vrednost osnovnih sredstev, ki so bila predana v upravljanje, na dan sklenitve pogodbe naslednja:

- objekt : 2.592.072,97 EUR
- oprema: 1.364.108,53 EUR
- zemljišče: 94.965,80 EUR.

Upravljavec je s pogodbo prevzel tudi upravljanje blagovne znamke EXPANO in spletne strani EXPANO.SI, s katerima mora upravljati na način, kot je to opredeljeno z namenom financiranja in predpisi, ki urejajo področje avtorskega prava ter zaščite blagovnih znamk.

Upravljanje stvarnega premoženja po Zakonu o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZSPDSLS-1) obsega zlasti:

- skrb za pravno in funkcionalno urejenost,
- investicijska vzdrževalna dela,
- oddajo v najem,
- oddajo v občasno uporabo,
- oddajo v brezplačno uporabo in
- obremenjevanje s stvarnimi pravicami.

Pri oddaji prostorov oz. opreme v uporabo ali najem skladno z ZSPDSLS-1 ter drugimi predpisi, zaračunava javni zavod uporabnikom oz. najemnikom uporabnino oz. najemnino skladno s cenikom. Prihodek od najemnin, ki ga javni zavod prejme od oddaje prostorov in opreme v upravljanju, se strogo namensko uporabi za obratovalne stroške, za tekoče vzdrževanje objektov in opreme, ter za druge stroške, povezane s poslovanjem objekta.

Pri oddaji prostorov oziroma opreme v najem, mora javni zavod upoštevati predvsem sledeče:

- da je oddajanje nepremičnin in premičnin v lasti občine možno le na odplačen način,
- da je možna oddaja nepremičnin v brezplačno uporabo le v primerih, ko so uporabniki osebe javnega prava (razen javnih podjetij) za namen opravljanja javnih nalog, nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu (kar pomeni, da imajo odločbo pristojnega ministrstva o podelitvi statusa javnega interesa), socialnemu podjetju in mednarodnim organizacijam, vse v skladu z ZSPDSLS-1 ali drugimi veljavnimi predpisi,
- da v primeru oddaje premoženja v najem in tudi v primeru oddaje premoženja v brezplačno uporabo, nosijo uporabniki vse sorazmerne obratovalne stroške (poraba elektrike, vode, ogrevanja, ravnanje z odpadki itd.), stroške rednega vzdrževanja, stroške zavarovanj, če jih plača javni zavod in druge stroške, za katere se dogovorita stranki s pogodbo.

Pri oddajanju prostorov v najem ali uporabo, ravna javni zavod po načelih ravnanja s stvarnim premoženjem (zagotavljanje enakih možnosti, načelo ekonomičnosti itd.).

Druge obveznosti upravljavca po sklenjeni pogodbi so tako še naslednje:

- da skrbi za objekt EXPANO in njegovo delovanje kot dober gospodar,
- da zagotovi ločen knjigovodski sistem oziroma ustrezno knjigovodsko evidenco o prihodkih in stroških upravljanja, vzdrževanja in obratovanja objekta EXPANO,
- da skrbi za rabo objekta EXPANO v skladu z namenom sofinanciranja in določili te pogodbe,
- da pripravlja in sodeluje pri pripravi letnih vsebinskih in finančnih poročil o delovanju objekta EXPANO.

POROČILO O UPRAVLJANJU

REGIJSKI PROMOCIJSKI CENTER EXPANO 2019 in 2020

RAZVOJNI CENTER MURSKA SOBOTA

Murska Sobota, april 2020

KAZALO

1. UPRAVLJANJE REGIJSKEGA PROMOCIJSKEGA CENTRA EXPANO	3
VSEBINE V RPC EXPANO	4
2. POSLOVANJE RPC EXPANO V LETU 2019.....	5
OBISKOVALCI NOVE DESTINACIJE EXPANO IN SOBOŠKO JEZERO.....	5
FINANČNO POROČILO POSLOVANJA V RPC EXPANO 2019	9
ZAPOSLOTITVE V RPC EXPANU	10
PROMOCIJA IN MARKETING.....	10
POVZETEK POSLOVANJA V LETU 2019	12
3. POSLOVANJE RPC EXPANO V LETU 2020.....	13
OBISKOVALCI DESTINACIJE EXPANO IN SOBOŠKO JEZERO	13
FINANČNO POROČILO POSLOVANJA V RPC EXPANO V PRVEM ČETRTLETJU 2020	14
ZAPOSLOTITVE V RPC EXPANU V LETU 2020	15
4. KRIZNA SITUACIJA IN UKREPI OB EPIDEMIJI COVID-19	16

1. UPRAVLJANJE REGIJSKEGA PROMOCIJSKEGA CENTRA EXPANO

Razvojni center Murska Sobota (v nadaljevanju RCMS) je s »Pogodbo o prenosu premoženja v lasti Mestne občine Murska Sobota v upravljanje« s 1.4.2019 prevzel v upravljanje, vzdrževanje in obratovanje objekt »Vrata v Pomurje – regijski promocijski center« (v nadaljevanju Regijski promocijski center Expano oz. RPC Expano). RCMS od datuma prevzema upravljanje stvarnega premoženja skrbi za objekt RPC Expano in njegovo delovanje kot dober gospodar.

Upravljanje stvarnega premoženja obsega med drugim:

- skrb za pravno in funkcionalno urejenost,
- investicijska vzdrževalna dela,
- oddajanje v najem,
- oddajanje v občasno uporabo.

RCMS v vlogi dobrega gospodarja zagotavlja ločen knjigovodski sistem in skrbi za rabo objekta v skladu z nameni sofinanciranja in določili upravljalvske pogodbe.

Pri našem delovanju temeljimo in gradimo na že sprejetih strateških dokumentih za razvoj nove turistične destinacije v Murski Soboti in regiji. Tako sledimo viziji in poslanstvu, opredeljeni v »Strategiji razvoja in komunikacije turistične destinacije«.

Poslanstvo RPC Expano je, da postane generator, promotor in integrator pomurskega turizma. Obiskovalcem od blizu in daleč približuje izvirnost Pomurja in edinstvenost njegovih doživetij, hkrati pa je usmerjen v ustvarjanje turistične skupnosti ter razvoj novih in inovativnih turističnih produktov visoke kakovosti. Postati želimo prvi generator vseh izkušenj Pomurja, pri čemer Expano postavlja nov standard kakovosti in prijaznosti ponudbe.

Vizija RPC Expano je biti privlačen in sodoben naravni, turistični, športni in rekreativni park, ki povezuje unikatno turistično ponudbo regije, naravno in kulturno dediščino ter ljudi in njihove zgodbe. V RPC Expanu odpiramo obiskovalcem vrata v Pomurje. Želimo jih navdušiti z našimi tradicijami, naravnimi danostmi, lepoto krajine in mirom dežele ob Muri.

VSEBINE V RPC EXPANO

RPC Expano opravlja in obsega več funkcij ter je tako namenjen širši publiki obiskovalcev in uporabnikov storitev vseh partnerjev v objektu.

V objektu je tako **Interaktivni doživljajski park** s predstavitvijo turistične ponudbe regije, **TIC s trgovinico** z regionalnimi izdelki in produkti, **gostilna** s kulinarično ponudbo okusov regije, **poslovni klub** Expano v poslovnem središču in **SPOT točka** Pomurje.

▪ **Interaktivni doživljajski park Expano**

V **interaktivnem doživljajskem parku Expano** ponujamo obiskovalcem doživetja, ki jih ne najdejo v taki obliki nikjer drugje po Sloveniji. Izkušnja obiskovalcev temelji na vseh **5 stebrih pomurskega turizma**, kjer z naprednimi tehnologijami navdušujemo za nadaljnje raziskovanje regije. Obiskovalci lahko na 23 točkah iz različnih perspektiv spoznavajo našo regijo, dediščino in tradicije, ponudbo in ljudi. Za prve pozitivne vtise poskrbijo zaposleni, ki obiskovalce popeljejo na interaktivno doživetje Pomurja ter jim pomagajo pri uporabi sodobnih tehnologij.

▪ **Poslovno središče Expano**

V regijskem promocijskem centru deluje tudi **Poslovno središče Expano**, v katerem se odvijajo različni dogodki, tako v organizaciji RCMS, kot tudi zunanjih podjetij in drugih institucij, ki najemajo ta prostor. Prostor je dobro tehnično opremljen in omogoča fleksibilnost postavitvev za različne priložnosti, zato je tudi dobro obiskan. V poslovnem središču prav tako **deluje regijska SPOT točka**, ki opravlja podjetniška svetovanja ter organizira izobraževanja in usposabljanja za obstoječe in bodoče podjetnike. Aktivnosti na tem področju želimo v prihodnje še nadgrajevati in dopolnjevati z novimi dodatnimi vsebinami.

▪ **TIC in gostilna**

Razvojni center Murska Sobota je s prevzemom objekta v upravljanje prevzel formalno razmerje z najemniki, ki delujejo v Expanu. Dejavnost **gostinskih storitev** opravlja podjetje Junior d.o.o. in je bilo izbrano na javnem razpisu MOMS. V RPC Expano deluje tudi **regijski TIC in trgovina z regijskimi izdelki in spominki**, kar ima v brezplačnem najemu Zavod za kulturo, turizem in šport Murska Sobota (ZKTŠ MS).

▪ **Soboško jezero in okolica**

Pomemben turističen produkt je tudi **Soboško jezero**, ki privablja številne obiskovalcev in tako predstavlja **razvojni potencial tega območja**. Poleg gibalnega parka in otroškega igrišča, se obiskovalci lahko rekreirajo tudi na vodi, saj v neposredni bližini delujejo vodni športni klubi, ki izposojajo opremo in izvajajo vodeno vadbo.

V ekipi Expano smo posebej zadovoljni, ko dobimo pozitivne povratne informacije s strani obiskovalcev, kakor tudi neposredno od ponudnikov in izvajalcev turističnih vsebin v Pomurju, ki so jih obiskali gostje RPC Expana. Doseganje zastavljenih ciljev, kakovostne storitve, zadovoljni gostje in partnerji v regiji nas navdihujejo in motivirajo pri ustvarjanju **skupnostnega turizma v naši regiji**.

2. POSLOVANJE RPC EXPANO V LETU 2019

OBISKOVALCI NOVE DESTINACIJE EXPANO IN SOBOŠKO JEZERO

S postavitvijo paviljona »Vrata v Pomurje« - Regijski promocijski center Expano in revitalizacijo južnega dela Soboškega jezera je MO Murska Sobota, in z njo regija, pridobila pomembno novo turistično destinacijo, ki ima v prihodnje še mnogo potencialov za nadaljnji razvoj. Tako slovenski paviljon s svetovne razstave v Milanu, kot soboško jezero sta magneta, ki privabljata obiskovalce od blizu in daleč. V prvi vrsti najprej govorimo o izboljšanju okolja v katerem živimo in smo sicer dejavni, kar je velikega pomena za prebivalce tako MO Murska Sobota, kot tudi širše za prebivalce v Pomurju. Obiskovalci od drugod, ki pridejo na novo destinacijsko točko, pa ustvarjajo dodano vrednost v našem okolju, ki je sicer ne bi bilo.

V letu 2019, ko je že bil urejen južni del Soboškega jezera, smo aprila odprli tudi vrata v Regijski promocijski center in s tem je zaživela celotna nova destinacija. Sobočanci, Pomurci, Slovenci in tuji gostje so pričeli redno prihajati na ogled, tako stalnih vsebin, kot tudi na razne dogodke in prireditve, ki so se zvrstile na novi lokaciji. V spodnji tabeli je pregled števila obiskovalcev na novi destinaciji v Murski Soboti.

Tabela: Pregled obiskovalcev po mikrolokacijah v Expanu in ob Soboškem jezeru

Tip/vrsta obiska	Število obiskovalcev
Interaktivni doživljajski park Expano	17.530
Dogodki in razstave v Expanu	2.000
Dogodki v poslovnem središču (delavnice, konference, srečanja)	1.500
Obiskovalci ob Soboškem jezeru med dogodki	23.500
Dnevni obiskovalci Soboškega jezera	55.000
SKUPAJ	99.530

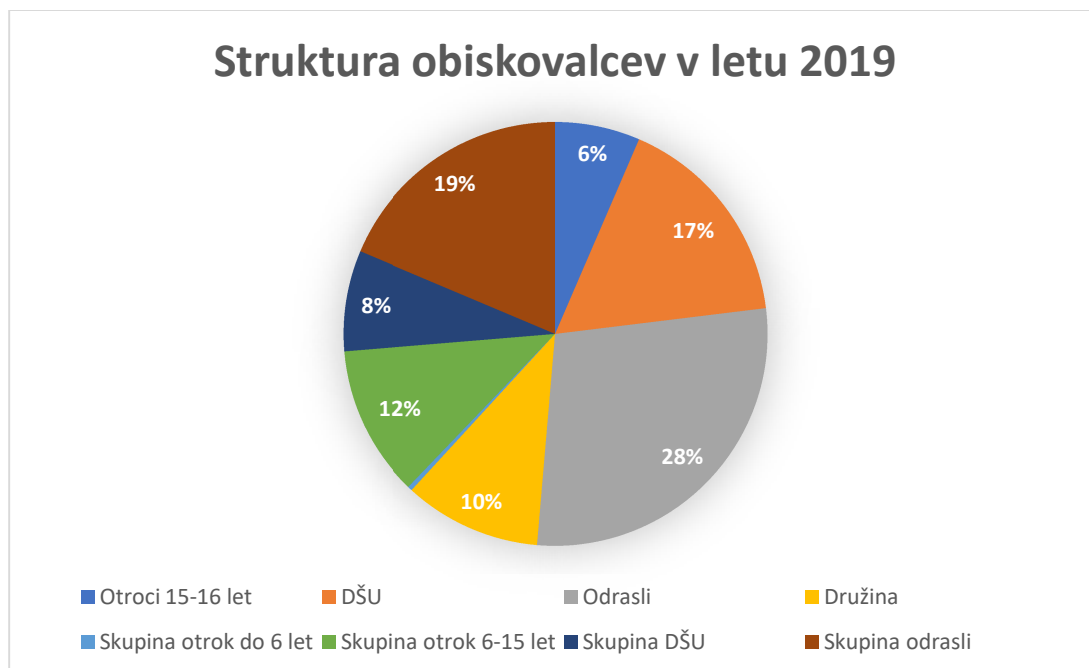
Poslanstvo RPC Expano je, da obiskovalce navdušuje za nadaljnji obisk regije s predstavitvijo ponudbe na naprednih tehnologijah, ki so na voljo v interaktivnem doživljajskem parku. Vstop z doživetjem traja približno 1,5 – 2 ure in je omejen na 15 oseb na vsake četrte ure, s čimer zagotavljamo vrhunsko uporabniško izkušnjo in osebni pristop za vsakega gosta. V letu 2019 smo tako zabeležili 17.530 vstopov v Interaktivni doživljajski park, ki so bili razporejeni po mesecih kot prikazano v spodnji tabeli.

Tabela: Pregled števila obiskovalcev IDP Expano po mesecih

2019	april	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	SKUPAJ
Število obiskovalcev	1.723	2.283	2.469	2.020	2.341	1.634	2.350	1.636	1.074	17.530

Strukturo obiskovalcev, ki smo jo beležili v letu 2019, ponazarja model v nadaljevanju, iz katerega vidimo, da je bilo največ obiskovalcev odraslih posameznikov, sledi mu obisk organiziranih skupin odraslih in DŠU, ter obisk organiziranih šolskih skupin in družin.

Graf: Struktura obiskovalcev IDP Expano v letu 2019

Doživetje v Interaktivnem doživljajskem parku je možno spremljati v treh jezikih: slovenskem, angleškem in nemškem. Zaenkrat beležimo največ obiska s strani **domačinov in ostalih Slovencev, okrog 95%**, medtem ko **tuji obiskovalci** predstavljajo okrog **5%** obiska. Slednji prihajajo iz najrazličnejših držav, in sicer: Avstrije, Madžarske, Hrvaške, Nemčije, Švice, Češke, Poljske, Nizozemske, Finske, V. Britanije, Italije, Francije, Kanade, ZDA, Avstralije in Koreje.

V regijskem promocijskem centru deluje tudi **Poslovno središče Expano**, v katerem izvajamo aktivnosti, ki jih želimo v prihodnje še nadgrajevati in dopolnjevati. V njem se je v letu 2019 zvrstilo kar 50 različnih dogodkov od delavnic, konferenc, seminarjev, predstavitev in srečanj, ki smo jih bodisi organizirali sami (RCMS, MO MS), sodelovali kot soorganizatorji in gostitelji, ali pa so tretje pravne osebe najele prostor za izvedbo svojega dogodka v naših prostorih.

Tabela: Pregled dogodkov v poslovnem klubu Expano v poslovnem središču

2019	april	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	SKUPAJ
Št. poslovnih dogodkov	2	6	11	2	1	2	10	10	6	50

Na delavnicah, konferencah, izobraževanjih, usposabljanjih in srečanjih je v povprečju 30 oseb na dogodek, kar za 50 dogodkov pomeni vsaj 1.500 obiskovalcev.

Poleg že opisanih dogodkov v poslovnem središču Expano, se odvijajo tudi drugi dogodki na raznih lokacijah in prostorih v objektu, na terasi ali v neposredni okolici Expana. V spodnji tabeli so predstavljeni izpostavljeni dogodki, ki so se odvijali na novi lokaciji Expana.

Tabela: Izpostavljeni dogodki v Expanu

Mesec	Dogodek
april	- Festival odprte hiše Slovenije

	<ul style="list-style-type: none"> - Otvoritev RPC Expano - Prva razstava Archiprix - Sestanek z regijskim turističnim gospodarstvom
maj	<ul style="list-style-type: none"> - Ljudska medicina 21.stoletja - predavanje na temo konoplja - Srečanje AMD SV Slovenija - Srečanje častnega odbora za obeleževanje 100 obletnice združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, ki so se ga udeležili g. Marjan Šarec, predsednik Vlade RS, nekateri ministri in drugi častni člani odbora - Srečanje ZMOS
junij	<ul style="list-style-type: none"> - Fotografska razstava Mankice Kranjec »Po stopinjah mojega deda« (8.6.-24.11.2019) - Predstavitev sommelierske selekcije vin 2019 iz Pomurja
julij	<ul style="list-style-type: none"> - Obisk slovenskega in srbskega predsednika DZ z delegacijo iz Srbije - Obisk delegacije veleposlanikov Avstrije, Francije, Italije, Japonske, Velike Britanije in odposlanika na veleposlaništva ZDA.
avgust	<ul style="list-style-type: none"> - Val 202 – javljanje v živo
september	<ul style="list-style-type: none"> - Srečanje mlekarskega združenja Slovenije - Srečanje Porsche kluba Slovenije - Teritorialni dialogi za vzhodno kohezijo.
oktober	<ul style="list-style-type: none"> - SPOT točka iz Posavja - SPOT točka iz Zasavja - Zavod za kulturo in turizem Novega mesta - Praznovanje 20 letnice delovanja podjetja Oblikovanje.com d.o.o. - Srečanje pomurskih županov - Sestanek javnih zavodov s področja turizma in TIC-ev - Delavnice Panvita d.d. - Team building Unicredit Bank Slovenija - Kolegij Zdravilišče Radenci - Hiša Tara se predstavlja: čokoladna doživetja
november	<ul style="list-style-type: none"> - Mala Rosa se predstavlja, Weebee se predstavlja - Kmetija Banfi se predstavlja - Predstavitev Štefanove žganjarne - Delavnice Panvita d.d. - Otvoritev fotografske razstave Igorja Ternarja: Videti nevidno
december	<ul style="list-style-type: none"> - Prednovoletna srečanja - Degustacijski dogodki v trgovinici z regionalnimi izdelki in produkti

Dogodki se organizirajo in odvijajo tudi na prostem ob Expanu in Soboškem jezeru.

V letu 2019 jih je bilo 13 in nekateri bodo postali tradicionalni kot so: otvoritev sezone spomladi, srečanje jadrnic, Petroleum Beat Festival in Expano nočni glow tek. Lokacija bo z leti postajala vedno bolj atraktivna, saj bo čez 120 posajenih dreves dajalo senco in tako nove ideje za dogodke. Lokacija je vpisana tudi v Kongres Magazin za izvedbo dogodkov na prostem. Pregled izvedenih dogodkov v letu 2019 je v spodnji tabeli.

Tabela: Dogodki ob Expanu in ob Soboškem jezeru

Mesec	Število dogodkov	Dogodek
-------	------------------	---------

april	1	- Otvoritveni vikend
maj	4	- PETROLEUM BEAT FESTIVAL - 11. MEDNARODNO SREČANJE STARODOBNIH VOJAŠKIH VOZIL "POMURJE 2019"
junij	2	- Vestnikov piknik - Minimania
julij	2	- Fit in palačink sit - Srečanje jadrnic na Soboškem jezeru
avgust	3	- EXPANO NOČNI GLOW TEK 2019, - Drown your fears and failures in Murska Sobota's lake, - Spikeball turnir
september	2	- Kolesarski dogodek: Kilometri za življenje
oktober	1	- Vaje civilne zaščite
SKUPAJ	13	

Lokacijo RPC Expano in Soboško jezero v povprečju obiše okrog 5.000 obiskovalcev na mesec, kar predstavlja v letu 2019 okrog 55.000 obiskovalcev, pri čemer smo upoštevali povprečen obisk v januarju in decembru okrog 2.500 obiskovalcev na mesec. Mnogi med njimi so povratniki, ki koristijo gibalni park, piknik prostore, sprehajalne poti ob jezeru in športniki, ki se ukvarjajo z vodnimi športi.

Pregled obiska in obiskovalcev tako RPC Expano kot Soboškega jezera nakazuje pestro in živahno dogajanje. Lokacija je tako zaživela in obiskovalci s svojimi prihodi ustvarjajo nove priložnosti za nadaljnji razvoj. Prvi koraki so bili storjeni, naslednji bodo še sledili.

FINANČNO POROČILO POSLOVANJA V RPC EXPANO 2019

Prvo leto poslovanja v RPC Expano je bilo finančno uspešno in učinkovito. Beležimo **31.529,55 € presežka prihodkov** nad odhodki. Takšen poslovni izid je plod optimizacij, racionalne porabe sredstev in optimizacije procesov. Finančno poslovanje po mesecih za leto 2019 je prikazano v spodnji tabeli.

Tabela: Pregled prihodkov in odhodkov v letu 2019 v €

2019	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sept	okt	nov	dec	SKUPAJ
Prihodki	0,00	0,00	0,00	20.728,17	59.391,88	23.854,49	21.629,31	31.299,90	21.143,45	28.126,61	20.624,49	15.904,47	242.702,77
Odhodki	290,01	391,78	4.161,42 €	22.142,17	12.258,66	16.561,33	19.328,41	18.655,91	18.885,81	23.599,73	25.479,96	49.418,03	211.173,22
RAZLIKA	-290,01	-391,78	-4.161,42	-1.414,00	47.133,22	7.293,16	2.300,90	12.643,99	2.257,64	4.526,88	-4.855,47	-33.513,56	31.529,55

Za začetek poslovanja so bila pomembna **zagona sredstva MO MS**, ki jih je RCMS prejel meseca maja v višini 30.000,00 €. Ob koncu leta je bila **ista vsota vrnjena nazaj v proračun MO MS**. Sicer so najpomembnejši prihodki iz tržne dejavnosti, torej prodaje vstopnic za vstop v Interaktivni doživljajski park in najemnine prostora v Poslovnem središču ter najemnine gostinskega lokala. Pregled prihodkov v letu 2019 je v spodnji tabeli.

Tabela: Pregled prihodkov RPC Expano v letu 2019

Prihodki	2019
Tržne aktivnosti (vstopnice, najemnine, spominki in oglasni prostor)	155.920,37 €
Pogodbeni partnerji (deleži obratovalnih stroškov po ključu)	18.116,15 €
Drugi prihodki (povračila za javna dela, zavarovalnica ipd.)	38.666,25 €
MO MS (proračunska sredstva)	30.000,00 €
Skupaj	242.702,77 €

Aktivnosti, ki jih izvajamo v RPC Expano, so storitveno naravnane, zato največji delež odhodkov predstavljajo stroški dela. Sledijo mu stroški upravljanja objekta ter stroški promocije in prodaje. Iz spodnje tabele je tudi razvidno, da so bila prejeta sredstva MO MS povrnjena v proračun in se jih beleži kot odhodek.

Tabela: Pregled odhodkov RPC Expano v letu 2019

Odhodki	2019
Stroški dela	103.261,55 €
Stroški upravljanja objekta	46.991,51 €
Stroški promocije in prodaje	15.991,12 €
Drugi stroški	14.929,04 €
MO MS (vračilo proračunskih sredstev)	30.000,00 €
Skupaj	211.173,22 €

ZAPOSLOTITVE V RPC EXPANU

Po potrjenem kadrovskem načrtu je bilo predvidenih 9 delovnih mest, s katerimi bi pokrili vse aktivnosti v Expanu. Delovna mesta in aktivnosti, ki so bile opredeljene v študiji izvedljivosti, smo zapolnili v obsegu in na način, da smo ohranili vitko poslovanje in veliko mero fleksibilnosti. Tako je bilo v letu 2019 za izvajanje vseh aktivnosti v **Expanu na RCMS zaposlenih 7 oseb**. Prvo leto delovanja je bilo namreč testno tudi za preverjanje dejanskih potreb po kadrih, vključno z njihovimi znanji, izkušnjami in kompetencami.

V letu 2019 je bilo stanje kadrov, zaposlenih v RPC Expano sledeče:

- 4 zaposlitve za določen delovni čas (vodja, 2 vodnika in hišnik),
- 3 osebe zaposlene preko ukrepa javnih del (1.3.-31.12.2019),
- med 1.4. in 10.7.2019 3 osebe na usposabljanju na delovnem mestu – 1 zaposlitev,
- skupaj zaposlenih na RCMS za aktivnosti v Expanu: **7 oseb** (4 redni za DČ in 3 JD),
- v skladu s trenutnimi in sezonskimi potrebami smo v delovni proces vključevali tudi študentsko delo.

Za vse zaposlene smo v letu 2019 izvajali tudi izobraževanja in usposabljanja, da lahko svoje delo čim boljše opravljajo ter tako dajejo pozitivni prvi vtis pri obiskovalcih občine in regije.

Zaposleni v RPC Expano prihajajo iz različnih delov pomurske regije, s čimer zagotavljamo tudi prave informacije s posameznih mikrodestinacij in avtentično nagovarjamo goste.

Oba najemnika prostorov, Junior d.o.o. in ZKTŠ MS, zaposlujeta v skladu s svojimi kadrovskimi potrebami glede na naravo dejavnosti, ki jo izvajata.

PROMOCIJA IN MARKETING

V sklopu pripravljenih aktivnosti med gradnjo objekta sta bili pripravljene »*Strategija razvoja in komuniciranja turistične destinacije Soboško jezero*« in »*Komunikacijski načrt*«. Vzpostavljeno je bilo spletno mesto www.expano.si in profili na družbenih omrežjih (Facebook, Instagram, Twitter, Youtube). Registrirana je bila blagovna znamka Expano na Uradu Republike Slovenije za intelektualno lastnino. Tako se je že v času zaključevanja gradnje objekta pričelo z intenzivno promocijo, ki je pri splošni javnosti vzbujala zanimanja in gradila pričakovanja.

Z namenom **promocije in gradnje prepoznavnosti blagovne znamke** smo v letu 2019 pripravili čez **100 objav** v različnih medijih, tako klasičnih kot digitalnih (RTV SLO, ORF, DUNA TV, tuji novinarji, Asia Inflight magazin..).

Poleg splošne promocije in večanja prepoznavnosti znamke Expano, je bil fokus aktivnosti na prodaji in promocijskimi aktivnostmi povezani z njo. V ta namen smo se povezali z regijskim turističnim gospodarstvom in vzpostavila partnerstva za skupno promocijo in prodajne pakete na domačih in tujih trgih.

Izpostavljamonekatere aktivnosti promocije v letu 2019:

- **Umestitev produkta in turistične destinacije na spletni portal Slovenske turistične organizacije (STO):** <https://www.slovenia.info/sl/zgodbe/paviljon-expano-spoznajte-pomurje-v-malem>

- **Umestitev produkta** Interaktivnega doživljajskega parka **med top doživetja**, predstavljena na spletnem portalu **STO**: <https://www.slovenia.info/sl/zgodbe/top-doizivetja-virtualne-resnicnosti-v-sloveniji>
- **Nagrada za WEBSI spletni prvaki v digitalnem komuniciranju** (2 in 3 mesto v posamezni kategoriji).
- **Čez 100 objav v raznih digitalnih in klasičnih medijih** v Sloveniji, Avstriji, Italiji, Hrvaški, Madžarski, Srbiji, Poljski, Češki, Air Aisa Inflight reviji, nemškem vodiču po Sloveniji idr.
- **Aktivna promocija na lastnih digitalnih kanalih: Facebook** (čez 10.000 všečkov in čez 10.000 sledilcev ter okrog 26.000 dosega); **Instagram** (čez 3.000 sledilcev); **Youtube** (12 videov s 10,5 tisoč ogledi).
- **Promocija na sejmih in dogodkih** (Natur Alpe-Adria Ljubljana, Freizeit Celovec, F3ŽO, državno prvenstvo v letenju s toplozračnimi baloni Pomurje 2019, Festival prekmurske gibanice in šunke idr.).
- Priprava promocijskega **360° filma za promocijo na sejmih** na Oculus Go VR očalih.
- Promocijske **aktivnosti v sodelovanju s partnerji v regiji** (Sava Turizem d.d., Lovenjakov dvor d.o.o., Panonska vas d.o.o., PTZ).
- Predstavitvah projekta Vrata v Pomurje – Regijski promocijski center Expanso na konferenci kreativnosti v Ljubljani na GZS.
- Predstavitve Expansa v objektu različnim obiskovalcem, novinarjem, županom, predstavnikom ministrstev, partnerjem in potencialnim partnerjem v regiji.
- Registracija blagovne znamke na Uradu Republike Slovenije za intelektualno lastnino.
- Priprava odgovorov na novinarska vprašanja, sodelovanje v različnih oddajah na regijskem radiu in televiziji.

POVZETEK POSLOVANJA V LETU 2019

Z obiskom nove destinacije ob Expanu in Soboškem jezeru smo v letu 2019 zelo zadovoljni.

Nova regijska destinacijska točka je privabila okrog 100.000 obiskovalcev, ki so bodisi uživali ob Soboškem jezeru in novi rekreacijski infrastrukturi, ali pa so zavili v Expano v Interaktivni doživljajski park, gostilno in trgovino s TIC-em. V poslovnem središču Expano se je od aprila naprej zvrstilo 50 različnih dogodkov, poleg teh se je v Expanu in ob Soboškem jezeru odvijalo čez 30 dogodkov in organiziranih srečanj.

Ključni poudarki izvedenih aktivnosti v letu 2019:

- **Destinacijo Expano in Soboško jezero je obiskalo okrog 100.000 obiskovalcev.**
- Ob Soboškem jezeru in Expanu se je od aprila do decembra **odvijalo čez 30 dogodkov** in organiziranih srečanj.
- V poslovnem središču Expano je bilo od aprila in do konca leta **50 različnih dogodkov** (delavnice, seminarji, konferenca, srečanja, sestanki, predstavitve in drugo).
- **Interaktivni doživljajski park si je od aprila do konca decembra 2019 ogledalo 17.530 obiskovalcev.**
- **Struktura obiskovalcev v interaktivnem doživljajskem parku Expano: okrog 50% individualnih gostov, okrog 40% skupin in 10% družin.**
- Večina obiskovalcev v interaktivnem doživljajskem parku prihaja **iz Slovenije**, obiščejo nas tudi **tujci**, ki k nam prihajajo iz Avstrije, Madžarske, Hrvaške, Nemčije, Švice, Češke, Poljske, Nizozemske, Finske, V. Britanije, Italije, Francije, Kanade, ZDA, Avstralije in Koreje.
- **Stroški Razvojnega centra Murska Sobota za upravljanja in delovanja Expana znašajo okrog 210.000 EUR**, ki jih pokriva Razvojni center Murska Sobota iz naslova generiranih prihodkov v regijskem promocijskem centru Expano. **Prihodki so znašali dobrih 240.000 EUR.** Razvojni center Murska Sobota je že v prvem letu za upravljanje in delovanje Expana zagotovil vsa potrebna sredstva iz svojega poslovanja in je na tem področju poslovanja deloval brez sredstev proračuna Mestne občine Murska Sobota.
- **Registracija blagovne znamke Expano** na Uradu za intelektualno lastnino Republike Slovenije.
- **Umestitev produkta in turistične destinacije na spletni portal STO.**
- Promocijske objave v digitalnih in klasičnih medijih (**čez 100 objav**).
- Čez **10.000 všečkov** in čez **10.000 sledilcev** ter okrog **26.000 dosega** na **Facebook** profilu.
- Čez **3.000 sledilcev** na **Instagram** profilu.

3. POSLOVANJE RPC EXPANO V LETU 2020

OBISKOVALCI DESTINACIJE EXPANO IN SOBOŠKO JEZERO

V prvem četrtletju leta 2020 smo zabeležili okrog 7.400 obiskovalcev, pri čemer na to število pomembno vplivajo državni ukrepi za preprečevanje širjenja okužbe s COVID-19, ki se nanašajo na zaprtje in ohranjanje socialne distance, gibanje znotraj lastnih občin in prepoved uporabe športnih orodij.

Tabela: Pregled obiskovalcev po mikrolokacijah v Expanu in ob Soboškem jezeru

Tip/vrsta obiska	Število obiskovalcev
Interaktivni doživljajski park Expano	2.030
Dogodki in razstave v Expanu	100
Dogodki v poslovnem središču (delavnice, konference, srečanja)	280
Dnevni obiskovalci Soboškega jezera	5.000
SKUPAJ	7.410

Obisk Interaktivnega doživljajskega parka je bil v januarju v skladu s poslovnim načrtom, medtem ko se je v februarju že pričela zrcaliti zaskrbljenost obiskovalcev in preventivni varnostni ukrepi. Tako beležimo v prvih 2 dobrih mesecih 2.030 obiskovalcev, kar nekaj obiska pa je bilo iz že navedenih razlogov odpovedanega.

Tabela: Pregled obiskovalcev po mesecih v letu 2020

2020	januar	februar	marec*	SKUPAJ
Število obiskovalcev	636	1.092	302	2.030

*Interaktivni doživljajski park Expano je bil zaprt 12. marca ob 12.00 uri

Zanimanje za izvedbo dogodkov, izobraževanj, seminarjev, srečanj in konferenc je tudi v letu 2020 veliko. Tako se je v dobrih 2 mesecih odvilo 15 dogodkov in v začetku marca so se zgodile tudi odpovedi zaradi širjenja koronavirusa.

Tabela: Pregled dogodkov v poslovnem središču po mesecih v letu 2020

2020	januar	februar	marec*	SKUPAJ
Število poslovnih dogodkov	4	9	2	15

Med izvedenimi dogodki so bili upravni odbor Službe vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Sektor za upravljanje čezmejnih programov; zaključna konferenca projekta Go Nature; Kick-off srečanje projekta GreenReg; delavnice SPOT točke za Pomurje, delovno srečanje lojalnih regijskih agencij; javna predstavitev razpisa za kreativne industrija, izobraževanja podjetja Panvita in drugi dogodki. Glede na rezervacije in pripravo prostorov smo beležili 280 obiskovalcev teh dogodkov.

FINANČNO POROČILO POSLOVANJA V RPC EXPANO V PRVEM ČETRTELJU 2020

Poslovno leto 2020 smo načrtovali v skladu s trendi in gibanji turistov v naši regiji. Na naši destinaciji so zimski meseci manj obiskani kot pomladni, poletni in jesenski. Iz spodnje tabele je razvidno, da je bilo pozitivno poslovanje v mesecu februarju, ko so bile zimske počitnice, ampak se je že pričela čutiti zadržanost obiskovalcev zaradi koronavirusa. Negativno poslovanje smo beležili januarja in marca. Pri tem je potrebno opozoriti, da smo 12. marca zaprli RPC Expano za obiskovalce in tako so v celoti izostali prihodki z naslova vstopa v interaktivni doživljajsko park.

Tabela: Informativni pregled prihodkov in odhodkov v prvem četrletju 2020

2020	jan	feb	mar	SKUPAJ
Prihodki	9.855,59 €	20.796,97 €	7.639,48 €	38.292,04 €
Odhodki	12.506,16 €	16.981,92 €	20.165,78 €	49.653,86 €
Stanje	-2.650,57 €	3.815,05 €	-12.526,30 €	-11.361,82 €

Tudi v letu 2020 beležimo največji delež prihodkov iz naslova tržne dejavnosti, torej iz vstopnin in najemnin.

Tabela: Informativni pregled prihodkov RPC Expano v prvem četrletju 2020

Prihodki	2020
Tržne aktivnosti (vstopnice, najemnine, spominki in oglasni prostor)	21.288,60 €
Pogodbeni partnerji (deleži obratovalnih stroškov po ključu)	4.804,09 €
Drugi prihodki (povračila za javna dela, zavarovalnica ipd.)	12.199,35 €
Skupaj	38.292,04 €

Aktivnosti, ki jih izvajamo v RPC Expano, so storitveno naravnane, zato največji delež odhodkov predstavljajo stroški dela in stroški upravljanja. V letošnjem letu želimo tudi povečati delež promocijskih stroškov, z namenom povečanja prepoznavnosti blagovne znamke in prodaje naših storitev.

Tabela: Pregled odhodkov RPC Expano v prvem četrletju 2020

Odhodki	2020
Stroški dela	30.155,21 €
Stroški upravljanja objekta	12.541,34 €
Stroški promocije in prodaje	1.000,00 €
Drugi stroški	5.957,31 €
Skupaj	49.653,86 €

ZAPOSLOTITVE V RPC EXPANU V LETU 2020

V letu 2020 zaposlitve sledijo kadrovskemu načrtu in ohranitvi vitkega poslovanja in ohranjanja fleksibilnosti. Število zaposlenih v **Expanu na RCMS v prvem četrletju ostaja 7 oseb**. Osebe, vključene preko programa javnih del, bodo po preteku vključena v delovni proces s pogodbo o delu.

V prvem četrletju 2020 je bilo stanje kadrov, zaposlenih v RPC Expano sledeče:

- 4 zaposlitve za določen delovni čas (vodja, 2 vodnika in hišnik),
- 3 osebe zaposlene preko ukrepa javnih del (9.2.-31.12.2019),
- skupaj zaposlenih na RCMS za aktivnosti v Expanu: **7 oseb** (4 redni za DČ in 3 JD),
- v skladu s trenutnimi in sezonskimi potrebami smo v delovni proces vključevali tudi študentsko delo.

Vsi zaposleni v RPC Expano prihajajo iz različnih delov pomurske regije, s čimer zagotavljamo tudi prave informacije s posameznih mikrodestinacij in avtentično nagovarjamo goste.

Oba najemnika prostorov, Junior d.o.o. in ZKTŠ MS, zaposlujeta v skladu s svojimi kadrovskimi potrebami glede na naravo dejavnosti, ki jo izvajata.

4. KRIZNA SITUACIJA IN UKREPI OB EPIDEMIJI COVID-19

Vsled pojava širjenja nalezljive bolezni COVID-19 smo **EXPANO 12.3.2019 zaprli za obiskovalce**. Zaprtje je bilo usklajeno s MOMS, pravilnost odločitve pa se je pokazala tudi čez nekaj dni, ko je Vlada Republike Slovenije izdala Odlok o začasni prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 25/20), s katerim je začasno prepovedala ponudbo ter prodajo blaga in storitev neposredno potrošnikom na območju Republike Slovenije.

Z **zaprtjem RPC Expano** smo prekinili vse aktivnosti vezane na zagotavljanje običajnih storitev (vodenje po interaktivnem doživljajskem parku, organizacija dogodkov in delavnic, prodaja vstopnic, promocija...), ter začeli izvajati **ukrepe za preprečevanje širjenja okužbe in optimizacijo stroškov poslovanja**. V sklopu tega smo tako:

- uvedli ukrepe **zagotavljanja varnosti zaposlenih in objekta** po priporočilih NIJZ;
- začasno **preklicali vse pogodbe**, ki se navezujejo na tekoče stroške poslovanja in niso nujne v času zaprtja;
- zaposleni so bili **od 16.3.2020 razporejeni na delo od doma** (razen hišnika);
- zaustavili smo vse aktivnosti vezane na predvidene zaposlitve (novega hišnika bomo zaposlili šele tik odprtjem Expana (obstoječemu se izteče pogodba 31.3.2020); nove javne delavce bomo vključili ob ponovnem odprtju);
- zaposlenim odredili **čakanje na delo na domu od 1.4.2020** (razen vodje, ki opravlja vse tekoče aktivnosti ukrepov in priprav na ponovno odprtje).

Regijski promocijski center Expano je turistični produkt, ki je prvenstvo odvisen od svojih obiskovalcev. Obisk je povezan s sezonami, pri čemer so v naši destinaciji zimski meseci (januar, februar, marec, november, december) slabše obiskani in zato v tem času niso pokriti fiksni stroški upravljanja in obratovanja iz naslova prihodkov.

Za pozitivno poslovanje na letni ravni so tako ključni pomladni, poletni in jesenski meseci, ko se ustvarja dovolj prihodka za celotno letno pokrivanje stroškov poslovanja.

V tem trenutku je težko napovedati kdaj se bodo vladni ukrepi sprostili in kdaj ter pod kakšnimi pogoji bomo lahko ponovno pričeli s poslovanjem. Vemo, da je turistična branža ena izmed najbolj prizadetih, saj je osnova delovanja osebni stik, ki pa se ga moramo v izogib širjenja virusa izogibati. Zagotavljanje varnosti je tako pomemben izziv za nadaljnje poslovanje.

ZAKLJUČEK

OD IDEJE DO IZVEDBE ...

Takoj po zaprtju svetovne razstave EXPO Milano 2015 in naznanitvi, da bo slovenski paviljon ponovno postavljen v Sloveniji na lokaciji z najboljšo idejo, smo zaznali odlično priložnost za promocijo Murske Sobote in regije preko marketinško prepoznavnega in uveljavljenega objekta. V začetku leta 2016 je bila zato vložena kandidatura na Poziv za upravljavca paviljona EXPO Milano 2015 in oktobra istega leta sklenjen Dogovor o prenosu upravljanja z MOMS.

Nadalje so stekli postopki za pridobitev sofinancerski sredstev. Novembra 2017 je bila z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo podpisana pogodba o sofinanciranju projekta za namen promocije regije iz naslova t.i. Pomurskega zakona in na podlagi te pogodbe v letih 2017 in 2018 izplačanih 1.000.000 EUR nepovratnih sredstev.

Oktobra 2018 je bila podpisana še sofinancerska pogodba z MOP za pridobitev sredstev iz mehanizma CTN. Na podlagi te pogodbe so bila decembra 2018 izplačana prva nepovratna sredstva, nadaljnja izplačila pa so sledila v letu 2019. Skupna višina nepovratnih sredstev je znašala 2.580.717,50 EUR.

Glavnina projektiranja za novi objekt je potekala v letu 2017. Od junija 2017 do avgusta 2018 je potekala gradnja objekta, vključno z izgradnjo vse potrebne infrastrukture in urejanjem okolice. Od junija 2018 do konca novembra 2018 pa še opremljanje notranjosti objekta in vzpostavitev multimedijske in interaktivne razstave za predstavitev Pomurja. V letu 2019 pa so bile izvedene še določene ureditve, ki so bile potrebne za večjo funkcionalnost objekta.

V marcu 2019 je bil objekt predan v upravljanje Razvojnemu centru Murska Sobota.

Regijski promocijski center Expano je bil na uradni slovesnosti odprt 12. aprila 2019, s 13. aprilom 2019 pa so se odprla vrata vsem obiskovalcem.

Projekt »Vrata v Pomurje – regijski promocijski center« se je uradno zaključil s koncem leta 2019, njegova končna vrednost znaša 4.811.750,95 EUR.

Namen, da se odpravi degradiranost območja in da v »Soboti« naredimo nekaj edinstvenega je bil dosežen, saj je lokacija zaživela in dnevno privablja številne obiskovalce. Z izvedbo investicije je MOMS dosegel zastavljene cilje. Pridobljen je bil objekt, ki »štrli iz povprečja« in skupaj z ostalimi ureditvami okolice Soboškega jezera, prinaša predvsem velik turistični potencial celotni regiji. Po dobrem letu dni poslovanja je RPC Exapano samovzdržen in verjamemo, da bo uspešna zgodba.

Izvedba projekta je bila zahtevna in posebna. Od njegovega snovanja do končne izvedbe, je celotno zgodbo in obliko ustvarjalo veliko vključenih posameznikov in institucij, ki so prispevali vsak svoj delež k celotni zgodbi. In vsega tega ne bi bilo, če pri tem ne bi bilo obilice zagnanosti in nenazadnje tudi drznosti. In ja upali smo si, in smo uspeli.

Poročilo pripravili:

Mestna občina Murska Sobota:

Milena Vöröš, direktorica
Klaudija Šadl Jug, podsekretar
Bogomir Rola, svetovalec
Petra Fartek, strokovni sodelavec VII/2 (II)
Doris Gumilar, višji svetovalec II

Razvojni center Murska Sobota

Bojan Kar, direktor
Helga Lukač, vodja Expano

